

Százhalombattai Szivárvány Óvoda

**A SZÁZHALOMBATTAI SZIVÁRVÁNY ÓVODA
PUHA FÉSZEK
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

**SZÁZHALOMBATTA
2024**

Tartalomjegyzék

Küldetésnyilatkozat	3
Óvodánk bemutatása	3
1. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései	4
A gyermekkép, óvodakép	4
1.1. Az intézményi célok és alapelvek	5
1.2. Értékeink és célkitűzésünk	6
2. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint meghatározott nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez	6
2.1. Az egészséges életmód alakítása	6
2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	10
2.3. Boldog Óvoda, boldogságórák	12
2.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	13
3. Az óvodai élet megszervezése	14
3.1. Személyi feltételek	14
3.2. Tárgyi feltételek	15
3.4. A tervezés dokumentumai	17
3.5. Óvodai csoportjaink szervezésének elvei	18
3.6. A gyermekek fejlődésének nyomonkövetése	19
3.7. Az óvoda kapcsolatai	20
3.8. Ünnepek, hagyományok	21
4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődése segítése	23
4.1. A sajátos nevelési igényű gyermek	23
4.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	31
4.3. A kiemelten tehetséges gyermek	32
4.4. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos helyi szabályozása	33
4.5. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátása	34
5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	34
5.1. A játék	34
5.2. A verselés, mesélés	37
5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	41
5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	44
5.5. A mozgás	47
5.6. A külső világ tevékeny megismerése	51
5.7. A munka jellegű tevékenységek	55

5.8.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	57
5.8.1.	Matematikai nevelés.....	59
5.8.2.	A gyermek utolsó óvodai évében iskolai nevelés-oktatásra való felkészítése.....	61
6.	A fejlődés jellemző az óvodáskor végére.....	62
7.	A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	64
7.1.1.	Gyermekvédelmi feladatok.....	64
8.	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	68
9.	A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái.....	69
10.	Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek.....	70
10.2.	Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok.....	71
10.2.1.	Az egészséges táplálkozás.....	71
10.2.2.	Mindennapos testnevelés, testmozgás.....	72
10.2.3.	A testi, lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegséghez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.....	74
10.2.4.	A dohányzás, mint káros szokás megelőzésének feladata.....	74
10.2.5.	Bántalmazás és erőszak megelőzése.....	75
10.2.6.	Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás.....	75
10.2.7.	Az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermek ellátása az óvodában.....	76
10.2.8.	A fokozott kockázatú allergiás gyermek ellátása az óvodában.....	77
10.3	Egészségfejlesztési program.....	77
10.4	Környezetvédelem.....	79
10.4.1	Örökös Zöld Óvodánk.....	79
11	A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	80
11.1.	A migráns gyermekek interkulturális nevelése.....	82
12	A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek.....	83
12.1.	Esztétikai, művészeti nevelésünk célja, feladata.....	83
13	Záró rendelkezések.....	86
14	Felhasznált irodalom.....	89

Küldetésnyilatkozat

- ❖ Nyitott kapujú, tárt szívű óvodát szeretnénk, olyan „fészket”, ahol a gyermeket szeretet, biztonság veszi körül, ahol játszhat, énekelhet, örülhet, ahol **BOLDOG**.
- ❖ Fontosnak tartjuk, hogy az óvodánkban elkötelezett, felkészült, gyermekszerető pedagógusok önfeledt, kiegyensúlyozott gyermekkorot biztosítsanak óvodásainknak.
- ❖ Építünk a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára.
- ❖ Vállaljuk, hogy tudásunknak megfelelően felelősségteljesen fejlesztjük a 3 - 7-(8) éves korú gyermekeket, felelősséggel tartozunk a harmonikus gyermekkor megteremtéséért, ahol a gyermekek esélyei egyenlők és iskolaéretten megkezdhetik tanulmányaikat.
- ❖ Tevékenységünket szolgálatnak tekintjük, elhivatottak vagyunk a gyermekek egyéni, differenciált fejlődéséért, fejlesztéséért.
- ❖ Hiszünk, hogy a feltétel nélküli szeretet a gyermeknevelés vezérszava.
- ❖ Partnereink érdekében olyan módon kívánjuk vállalásainkat teljesíteni, hogy azok megfeleljenek az állandóan változó igényeknek.
- ❖ Kiválóan akkreditált tehetségpontként a gyermekeket a legjobb adottságaik, pozitívumaik szerint gondozzuk, és fejlesztésüket erősségeikre alapozzuk. A bátorító nevelésben hiszünk.
- ❖ Felelősek vagyunk azért, hogy óvodásaink olyan erkölcsi és esztétikai érzékkel rendelkezzenek, amely biztos alapot jelent a további életükben.
- ❖ Biztosítjuk a gyermekeknek a szeretetteljes légkört, elegendő időt és helyet a nyugodt játékukhoz.
- ❖ Segítjük a gyermekek pozitív énképének kialakítását, önbizalmának erősítését, oldjuk gátlásait, szorongását. Támogatjuk, hogy a benne lévő erősségek felszínre törhessenek.

Óvodánk bemutatása

Puha Fészek Pedagógiai Programunk, nevelőtestületünk közös munkájának eredménye, melyben megfogalmazódnak alapelveink, céljaink, feladataink. Első verzióját 1998-ban készítette az akkori nevelőtestület, melyet a változó társadalmi igényeknek és jogszabályi kötelezettségeknek megfelelően folyamatosan módosítottuk.

Óvodánk 1978-ban nyitotta meg kapuját, a Szivárvány nevet 1993-ban vettük fel.

Nevünk jelzi intézményünk sokszínűségét küllemében, pedagógiájában, törekvéseiben.

Kiemelt feladataink, talpköveink:

- ❖ érzelmi, erkölcsi nevelés
- ❖ komplex esztétika nevelés
- ❖ családokkal való együttműködés
- ❖ inkluzív nevelés

- ❖ tehetséggondozás
- ❖ környezettudatosság, fenntarthatóságra nevelés

Jogszabályi háttér:

- ❖ 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- ❖ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- ❖ 2023.évi LII törvény a pedagógusok új életpályájáról
- ❖ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ❖ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- ❖ A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

1. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

A gyermekkép, óvodakép

Gyermekképünk

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik önállóak belső szükségleteik kielégítésében és tudnak alkalmazkodni a külső elvárásokhoz, nyitottak, fogékonyak és képesek az önérvényesítésre.

Minden gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai egyediségéből indulunk ki, egyénre szabott, differenciált fejlesztést alkalmazunk.

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk.

Ebben a támogató környezetben növekvő gyermekek maguk is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé válnak az óvodáskor végére.

Nevelőmunkánk alapja a megértés és bátorítás. Valljuk, hogy a gyermeknek fejlődéséhez, adottságain, tehetségén kívül bátorító támogatásra is szüksége van.

Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Nevelési céljaink és feladataink megvalósítása biztosítja azt, hogy gyermekeink a nap minden órájában, szeretetben, biztonságban, esztétikus környezetben éljenek, ahol szabadon mozoghatnak, beszélhetnek, gondolkodhatnak és játszhatnak, így erkölcsi mintájukat cselekvéssel, mesével megerősítve válhatnak igaz emberré. Tevékenységrendszerünk és harmonikus, esztétikus tárgyi környezetünk segítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Fontosnak tartjuk az inkluzív pedagógiai szemlélet érvényesülését az óvodai nevelésünk folyamatában.

Óvodánk nevelési felfogása befogadó, minden gyermek számára biztosítani kívánjuk az egyenlő hozzáférést a gyermeki személyiség kibontakoztatásához, lehetőséget adva minden gyermeknek arra, hogy a maga ütemében, a maga képességei szerint fejlődjön.

Mindezt az Alapprogram alapelveinek megfelelően, valamint a kompetencia alapú nevelés módszereivel, eszközeinek segítségével kívánjuk gyermekeink számára biztosítani. Érvényesülnek innovatív pedagógiai törekvéseink, módszertani szabadságunk, olyan formában, hogy azok megvalósulása a gyermekek érdekeit szolgálja.

Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremtünk. A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítjuk a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.

Értelmezésünkben, óvodáskorban a nemi identitás megalapozása fontos, ami az életkori sajátosságokból adódóan néhány általános jellemző közvetítésére épül, ennek alapján a nembeli különbözőségekből fakadó sajátos értékeket megőrizzük.

Hisszük, hogy az óvodáskor olyan szenzitív időszak a gyermek életében, amikor előítéletek nélkül képes a különbözőségek elfogadására.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésünkben biztosítva van az önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelme. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. Viselkedésünk megértő, nyitott a más ajkúak nyelve és kultúrája iránt, arra törekszünk, hogy megbecsülésünket, elismerésünket irányukba kifejezzük, elismerjük.

1.1. Az intézményi célok és alapelvek

Alapelveink

Programunk irányelveit úgy határoztuk meg, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára építjük a nevelési céljainkat és feladatrendszerünket.

- ❖ Óvodánk olyan nevelési gyakorlatot kíván folytatni, ami egyszerre megtartó és növelő, ugyanakkor természetes és derűs is a gyermekek számára.
- ❖ Alapelvünk, hogy a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- ❖ A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben mi kiegészítő esetenként hátránycsökkentő szerepet töltünk be.
- ❖ Alapelvünk meghatározója a gyermeki személyiség tisztelete. Minden gyermek más és más, különböző személyiségjegyekkel rendelkező egyén.
- ❖ Nevelésünk és tervezésünk rugalmas, figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, valamint alkalmazza a differenciálás elvét.
- ❖ Örömmel foglalkozunk az egészségesen fejlődő 3 – 7-8 éves korú gyermekekkel, de pedagógiánk hivatott, a sajátos nevelési igényű gyermekek specifikus megismerésére, együttnevelésére.
- ❖ Elsődleges és legfontosabb tevékenységnek tekintjük a játékot, ezen keresztül fejlődik a gyermekek személyisége. A jó játék felkészít a jó tanulásra, nem cél, csak eszköz és módszer, a gyermek alapszükséglete.
- ❖ Óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását segíti elő az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- ❖ A tevékenységben megvalósuló tanulásban a kötetlenség-kötöttség ritmikus váltakozását használjuk, melyet az óvodapedagógus dönt el.
- ❖ A gyermek személyiségét önmagához képest fejlesztjük. Célunk: az árnyalt megismerés, és az ismeretekből kiinduló tervezés. Ez összhangban van az inkluzív szemlélettel és az integrációs gyakorlattal: mindenki más, a differenciálás szolgálja a gyermek fejlődését.

- ❖ Komplex, bátorító nevelésben hiszünk. Elfogadjuk és vállaljuk a „minden mindennel összefügg” elvét.
- ❖ Pedagógiai tevékenységünk tervezésekor 3-4 év távlatában gondolkodunk.
- ❖ A migráns gyermekek óvodai nevelésében támogatjuk és biztosítjuk a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- ❖ Hangsúlyozzuk a családdal való együttműködést, a nyílt és jó szándékú párbeszédet.

1.2.Értékeink és célkitűzésünk

Elsődleges a közösen elfogadott értékek kialakítása, melyet mindenki egyformán értelmez és a tevékenységek részévé teszi. Fontos, hogy tradícióinkat megőrizve, készek legyünk az innovációra, a szakszerű modern óvodapedagógiára. Nyitottak vagyunk a környezetünkre, szentíven, de határozottan reagálunk a változásokra. Óvodai nevelésünk során olyan kompetenciákat kívánunk kialakítani gyermekeinkben, amelyek lehetővé teszik számukra, a zökkenőmentes átmenetet az iskolai életre. Feladatunk az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével, a lassú átmenet értékrendjének elfogadtatása, az óvodából az iskolába. Nevelési tevékenységünkben a szocializációs folyamat tervezésére a fokozatosság és differenciálás jellemző.

Jövőképünk megvalósítása érdekében csapatmunkára van szükség, mely összefogásra, kooperációra, kommunikációra kötelez. Fontos, hogy belső erőforrásainkat hatékonyan használjuk, szervezeti kultúránkat folyamatosan fejlesszük. Jövőképünk esetleges alakításánál, figyelembe vesszük partnereink igényeit, a fenntartó elvárásait.

Arra törekszünk, hogy programunk:

- ❖ legyen mindenki számára érhető;
- ❖ a szülőknek vonzó;
- ❖ az óvoda dolgozóinak elérhető, megvalósítható;
- ❖ a fenntartó számára elfogadható.

2. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint meghatározott nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez

2.1. Az egészséges életmód alakítása

Alapelvünk:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. egész életre kiható folyamat, rendszerességet igényel, hozzájárul a testi egészség mellett a lelki, szellemi fejlődéshez.

Céljaink:

- ❖ családi szokásokat figyelembe véve, életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása;
- ❖ az egészség gondozásához szükséges készségek alapozása,
- ❖ olyan következetes, rugalmas napirend kialakítása, mely figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, rendszeres életritmust,

- ❖ a gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgástapasztalatok bővítése, a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése,
- ❖ egészségvédő szokásalakítás,
- ❖ kondicionálás, szervezet edzése,
- ❖ balesetmegelőző nevelés,
- ❖ a gyermek lelki egészségvédelme.

Feladataink:

- ❖ a gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet kialakítása;
- ❖ a gyermekek gondozása testi, lelki szükségletük, mozgásigényük kielégítése;
- ❖ a gyermek egészségének védelme, óvása, megőrzése edzetségének biztosítása;
- ❖ az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- ❖ az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- ❖ az óvodások nemi identitásának megfelelő alakulása; nemi szerepek, nemi higiénia kialakítása.
- ❖ a környezet-, természet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás kialakítása.
  - ❖ a betegségek, rendellenességek prevenciója és korrekciója, - speciális szakemberek közreműködésével
  - ❖ rendszeres szabadlevegőn való tartózkodás,
  - ❖ a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
  - ❖ harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése,
  - ❖ szabad levegőn való mozgásaktivitás szintjének növelése (séták, kirándulások, udvari mozgásos játékok, sportnapok stb.);
  - ❖ a gyermek testi épségének védelme
  - ❖ a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
  - ❖ személyi, tárgyi feltételek biztosítása;
  - ❖ az eszközök, használati tárgyak ellenőrzése és karbantartása, hibaforrások megszüntetése;
  - ❖ óvodán belüli és óvodán kívüli balesetek megelőzésére irányuló törekvés (baleseti helyzetek felismertetése, közlekedési szabályok gyakorlása, balesetveszélyt okozható eszközök helyes használata).
  - ❖ stressz-elhárítás a gyermekek önismeretének, önbecsülésének kialakítás
  - ❖ megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- ❖ Speciális gondozási, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok:
  - az érzékszervi fogyatékos (nagyothalló, gyengén látó), a mozgásszervi fogyatékos, a veleszületett (kongenitális) betegségben, rendellenességben szenvedő, vagy értelmi (érzelmi) fogyatékos kisgyermekek speciális gondozása, mely esetekben szakértők bevonásával végezhető eredményesen az egészséges életmódra nevelés.

Gondozási feladataink áthatják az egész nevelést, s nagy hangsúlyt kap az érzelmi, esztétikai erkölcsi nevelés.

Érzelmi: állandó bensőséges, bizalomra épülő kapcsolatot alakítunk ki a gyermekkel, fontosnak tartjuk a testközelséget, a simogatást, hisz érzi, hogy vele vagyunk, s ez biztonságot nyújt neki. Különbözőséget elfogadó, szeretetteli légkört alakítunk, erősítjük a pozitív társas kapcsolatokat.

Esztétikai: olyan környezetet teremtünk a gyermeknek, mely szépséget, harmóniát sugároz felé udvaron, csoportszobában, mosdóban, étkezésnél, pihenésnél, testük ápolásánál is, ez fejleszti esztétikai érzékét.

Erkölcsi: a közösségi kapcsolatok alakításával, segítségnyújtás a kicsiknek, helyes viselkedésformák állandó megerősítése.

Alapvetőnek tartjuk a családokkal való megfelelő kapcsolattartást:

- ❖ megismerjük a családi környezetet, szokásokat;
- ❖ beszélgetünk a gyermek testi szükségleteiről;
- ❖ segítünk gyermekük egészséges táplálkozásának kialakításában.

Óvodapedagógus modellszerepe, attitűdje

Öltözködésünk, személyi higiéniánk, étkezési kultúránk példával szolgál. A környezetünkben dolgozó egészségügyi szakembereket, a civil szervezeteket, a családokat bevonjuk mindennapi munkánkba.

Fontos, hogy környezetünkben, időben felismerjük a súlyos ártalmakat, ezek megjelenését a családokban pld. alkohol, drog, erős dohányzás, erkölcsi és szexuális veszélyek.

A tisztaságigény kialakítása nagyon fontos. Szeretetteljes segítségnyújtással segítjük a gyermeket a helyes mosakodás, fogmosás kialakulásában, öltözködési szokások erősítésében.

Gondozási feladatok

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja. Az óvodapedagógus a gyermekek gondozása közben beszélgessen a gyermekekkel, hogy a kívánságuk, kérésük alapján tudjon segíteni.

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására.

Alapkövetelmény, hogy a személyi higiéniés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Feladataink:

- ❖ A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása, eszközök használata.
- ❖ A legfőbb személyi higiéniás nevelési feladataik: a kézmosás szokássá fejlesztése, valamint a legintimebb higiéniás tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása, valamint a megfelelő papír zsebkendő használatának erősítése
- ❖ A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- ❖ A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket.

- ❖ A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- ❖ Fejlettség szerinti segítséget nyújtunk, és fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ❖ A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t.
- ❖ Tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyre teszik.
- ❖ Zsebkendőt önállóan használják.
- ❖ Igénylik a tisztaságot.

Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket megkérjük arra, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályozva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát. A gyermekeknek külön öltöző szekrényük van, ovis zsákjuk, tornazsákjuk. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő. Fontos, hogy ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része.

Feladataink:

- ❖ Saját ruházat felismerésének gyakorlása.
- ❖ Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása
- ❖ Elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti elvégzésére.
- ❖ Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzározás, kifordítás, elejeháta, bal-jobb megkülönböztetése.
- ❖ Fejlettség szerinti segítséget nyújtunk, és fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ❖ Önállóan öltöznek.
- ❖ Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.
- ❖ Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.
- ❖ Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.
- ❖ Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.
- ❖ Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés, melyhez szükséges a nyugodt, csendes légkört, tiszta levegő, kényelmes ruházat. Ezek megteremtése után mese, dal, gyertyafény segíti az elcsendesedést. Biztonságot nyújt nekik a simogató kéz. Nem mindenkinek egyforma az alvási igénye, ezért akik előbb kelnek fel, csendes tevékenységet folytathatnak.

Feladataink:

- ❖ Fontos feladatunk az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.
- ❖ A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.
- ❖ A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: mesélés, éneklés, simogatás, altatás elalvás előtt.
- ❖ Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek” –kel való alvást.
- ❖ Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ❖ Tevékenységüket önállóan is képesek az óvodai napirend szerint végezni.
- ❖ Ismerik és betartják a szabályokat.
- ❖ Nyugodtan, csendben pihennek minimum 1 órát.

2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermeket a magatartás érzelmi vezéreltsége jellemzi, ezért elengedhetetlen, hogy óvodába lépéskor a gyermeket kedvező érzelmi hatások, érzelmi biztonság, szeretetteljes légkör, állandó értékrend, kiegyensúlyozott családi, meghitt, derűs hangulat vegye körül.

Alapelveink:

Nevelőmunkánk alapját képezi:

- ❖ a szeretet és kötődés képességének;
- ❖ a mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének;
- ❖ az élménybefogadás képességének;
- ❖ az érzelmek kifejezőképességének;
- ❖ az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése.

Céljaink:

- ❖ a gyerekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása,
- ❖ a gyermekek számára biztonságot nyújtó, megalapozott, és következetes ám rugalmasan kezelt szokás- szabályrendszer kialakítása,
- ❖ pozitív érzelmi töltésű kapcsolatok kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képesség formálása,
- ❖ segíteni a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és éntudatának alakulását, teret engedni a gyermekek önkifejező törekvéseinek,
- ❖ annak elfogadására, megértésére neveljük a gyermekeket, hogy az emberek különböznek egymástól
- ❖ gyermekvédelmi feladatok ellátása, alapja az egyéni gondokkal való törődés,
- ❖ a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlődési szinten álló, sajátos nevelési igényű, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, vagy kiemelkedő képességű gyermekek nevelését speciális ismeretek, módszerek alkalmazásával történő megsegítése, szükség esetén megfelelő szakemberek bevonása a fejlesztésükbe,
- ❖ a belső harmónia megteremtéséhez szükséges attitűdök alakítása, modell értékű kommunikációval, bánásmóddal,
- ❖ a migráns gyermekek nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét,

- ❖ sikerélmény nyújtása,
- ❖ környezetünk védelmének, pozitív érzelmekkel átszótt megélését alkalmazzuk.

Feladataink:

Az intézmény szeretetteljes légkörének biztosításával lehetővé tesszük: a gyermekek érzelmi biztonságérzetét, kötődését és fejlesztését a közösségben.

Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A szocializáció tevékenységében való megvalósulása:

Legfontosabb: a gyermeknek lehetősége legyen a tevékenységre, hogy mindent kipróbálhasson.

Az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek folyamatában lehetőséget adunk a harmonikus közösségi kapcsolatok alakítására, másság elfogadására, értékek megismerésére, tiszteletére, ismeretek átadására és érzelmeket erősítő helyzeteket teremtünk. A tevékenységek sokszínűsége segíti a fegyelmet, a nyitottságot, a kölcsönösség kialakítását a kooperáció különböző formáinak megismerését. Fontosnak tartjuk, hogy megismerjék gyermekeink szűkebb és tágabb környezetüket, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek, ünnepek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, szociális készségeinek és képességeinek, attitűdjeinek, azaz kompetenciáinak (mit pl.: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, közös értékek óvása) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, a szokás- és normarendszer megalapozását.

A leghatékonyabb eljárás a szocializáció megvalósításában olyan csoportszellem kialakítása, amelyben minden gyerek érezheti, hogy szükség van rá, érezheti hatalmát, lehetősége van a választásra, a felelősségtudat gyakorlására, vezető szerep vállalására, ahol másokra pozitív hatással lehet, hozzáértésüket bemutathatják, figyelnek rájuk, segítik őket. Fontos, hogy a következetes magatartással gyakoroljuk a problémamegoldást (szerepjáték, bábozás).

Óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz, családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A nevelési folyamatban segítjük a nehezen szocializálható gyermekeket, a helyes módszer és eszköz megválasztásával, prevenciós feladatok elvégzésével (funkcionális zavarok kitűzése „gyógyítás” teendőinek meghatározásával).

A mai rohanó világban a stressz elhárítása is feladataink közé tartozik. Ebben kiemelkedő fontosságú a személyi és tárgyi környezet biztonságának megteremtése, a családi háttér elfogadó megismerése, a közös megoldás keresése.

Az óvoda elfogadtatása - befogadás nagy gondosságot, odafigyelést igényel, bármilyen életkorú a gyermek. Ez az időszak a későbbiekben a gyermek - szülő - óvoda kapcsolatának meghatározója lehet.

Felkészülés az „ölelkezési” időszakra:

- ❖ ismerkedünk a gyermekkel családban, bölcsődében:
- ❖ ismerkedő szülői értekezletet tartunk
- ❖ óvodánk nyitott: bármely időszakban a gyermek ismerkedhet az óvoda helyiségeivel, felnőttekkel.

Az erkölcsi nevelés fő célja, az egyetemes emberi értékek átadása, és a gyermek erkölcsi tulajdonságainak megalapozása, kialakítása, úgy, mint:

- együttérzés;
- segítőkészség;
- önzetlenség;
- figyelmesség;
- akarat: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat
- igazmondás;
- őszinteség;
- örömszerzés;
- tisztelettudás;
- a másság el és befogadásának megtanulására;
- a közösségi élet szabályainak elsajátítására, tanulására
- szokás és normarendszer megalapozása.

2.3.Boldog Óvoda, boldogságórák

Érzelmi, erkölcsi nevelésünk egyik kiegészítő tevékenységei a boldogságórák.

2018 szeptemberében elnyertük a Boldog Óvoda címet. Maga a program 2012-ben született meg Magyarországon, Bagdi Bella jóvoltából, melynek témái a következők:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Elköteleződés egy cél mellett
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A Boldogságóra célja a gyermekek fejlődése, gondolkodásmódjuk fejlesztése, valamint az óvodai csoport közösségének-, és szülő-gyermek kapcsolat fejlesztése. Lényege, hogy havonta legalább egy alkalommal beszéljünk a gyermekekkel az előbb említett témákról. Célunk, hogy fogalmi ismereteik bővüljenek, meg tudják fogalmazni érzéseiket, gondolataikat és szívesen beszéljenek róluk. A foglalkozások előnye többek között, hogy ezzel megóvhatjuk a gyermekek mentális egészségét, fejleszti a problémamegoldó képességüket, szélesíti látókörüket, valamint csökkenti az agressziót a gyermekközösségben.

A boldogságórák beépítése a nevelőmunkába, a csoportban dolgozó óvodapedagógusok önkéntes vállalása alapján történik. A szakirodalom felhasználása mellett egyéni ötletekkel valósítják meg a programot.

Óvodapedagógus modellszerepe, attitűdje

- ❖ Kedvességünk, szeretetteljes verbális és nonverbális kommunikációnk, empátiánk „tanítja” leghatásosabban a gyermekeket a közösségi magatartásra.
- ❖ Sohasem önmagunkra formáljuk a ránk bízottakat, keressük és megeljük benne az egyedit, oda emeljük, ahol egyedüli képességeit ki tudja bontakoztatni. Figyelünk beszédkultúránkra, hangerőnkre, hangszínünkre.
- ❖ Pontosságunk, megbízhatóságunk biztosságot jelent a gyermekeknek.
- ❖ Erősítjük a baráti kötődéseket, társakhoz segítjük a magányosokat, közreműködünk a kompromisszumok, egyezkedések kialakításában, biztosítjuk a gyermekek önállóságát a választási helyzetekben, elemezzük azokat a tüneteket, amelyek a társas kapcsolatok zavarait jelzi, erősítjük a pozitív magatartásformákat.
- ❖ Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő példát mutatunk a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.
- ❖ A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógusok, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.
- ❖ A csoportjában felmerülő konfliktusokat, azok okait felismerjük, helyesen értelmezzük és hatékonyan kezeljük. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a kompromisszumos megoldására ösztönözzük.

2.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Alapelvünk:

A kommunikációs képességek kialakulásának legfontosabb eleme az anyanyelv. A gyermekek környezettel való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának a legfőbb eszköze a beszéd.

A beszéd és a gondolkodás szoros kapcsolatban van, így a beszéd fejlesztése során a gyermekek gondolkodását is fejlesztjük. Tapasztalatunk, hogy ha a gyermek beszédkészsége gyenge, kevés a szókincse, akkor a különböző tevékenységekben is gyengébben teljesít.

Anyanyelvi kultúránkat megalapozni és fejleszteni csak olyan óvodai légkörben lehet, ahol a szeretetteljes bizalom érzékelhető. Ebben a légkörben lehetőséget kapnak a gyermekek a beszédre, szóbeli kifejezőmódjuk fejlesztésére. Az óvodapedagógus és a gyermekek együttműködése akkor jó, ha a nevelő épít a gyermekek ötleteire, javaslataira, elképzeléseire. Fontos a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek bővítése, rendszerezése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A példamutató beszédünk, beszédkultúránk, a mindennapos meghitt beszélgetések segítik a beszédértés, beszédelfogás képességének fejlesztését, mely nevelőmunkánkban kiemelt szerepet kap.

Célunk:

Olyan óvodai légkör megteremtése, melynek szabadsága lehetőséget ad a szeretet kimutatására, a beszédre, annak igényére. Mindezek hatnak a gyermek gondolkozására, érzelmeire, annak kifejezésére, az ismeretek befogadására, megértésére és visszaadására. Kommunikációs légkör, személyiségi jogok érvényesüljenek a nevelés folyamatában.

A szülők figyelmét felhívjuk a gyermekeikkel történő kommunikáció, fontosságára, a beszélgetés, a mese, irodalmi élmények közös megélésére.

Feladataink:

- ❖ Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása- beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel.
- ❖ Feladatunk nagy hangsúlyt fektetni az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, s kérdéseinek megválaszolására.
- ❖ A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése.
- ❖ A hallás, fonémahallás, beszédértés egyénenkénti megismerése, játékos fejlesztése.
- ❖ Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- ❖ Nyelvi készség (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése.
- ❖ A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.
- ❖ Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- ❖ Beszédértést, beszédfigyelmet fejlesztjük.
- ❖ Minden felnőttől, gyerektől jövő helyzetet, spontaneitást kihasználunk.
- ❖ Külön tervet készítünk anyanyelvi feladatainknak, rögzítjük annak formáit és menetét a beszéd tartalmi és formai oldaláról egyaránt.
- ❖ Az óvodai nevelésünk a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Óvodapedagógus modellszerepe, attitűdje:

- ❖ Pedagógusaink segítsége, figyelme, segíti a kommunikációt és metakommunikációt.
- ❖ A kommunikáció, az anyanyelvi nevelés, valamennyi tevékenységben megjelenik,
- ❖ Beszédnevelő, szókincs gyarapító, erkölcsöt-esztétikát fejlesztő beszédünk kifejező hatása elengedhetetlen a nevelésünkben
- ❖ A környezet, élmény, beszédben való megjelenítése, gyakorlása fejleszti a gondolkodást, az érzelmek megnyilvánulását, annak szabad kifejezését.
- ❖ Az irodalom, a hagyomány, a népszokás, a dalok, mondókák, a szó - mondat fűzése, szép kifejező ereje segítségünkre van az anyanyelvi kultúra erősítésében, fejlesztésében.

3. Az óvodai élet megszervezése

3.1. Személyi feltételek

Pedagógusaink igényességét jelzi, hogy mindenki törekszik a szakmai megújulásra, az önképzésre, önfejlesztésre. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje-mintát jelent a gyermekek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Óvodapedagógusaink tevékenységeikben is arra törekcsenek, hogy mindig érthetően és a pedagógiai céljaiknak megfelelően kommunikáljanak.

Óvodánk dolgozói arra törekcszenek, hogy együttműködve közösségé váljanak, melynek jellemzői:

- érdeklődnek a másik iránt és elfogadják egymást,
- munkájukat a nevelésbe vetett hit irányítja,
- első a közösségi cél, de mellette biztosítva van az egyének önmegevalósítása.

Óvodánkban dolgozó pedagógusok szakmai felkészültségéről, kvalitásáról, attitűdbeli jellemzőiről a következők mondhatók el:

- pedagógiai optimizmus
- példamutatás beszédben és cselekvésben,
- szeretet és tisztelet a gyermekek iránt,
- kreativitás, humor,
- szülők – és egymás tisztelete,
- hivatástudat,
- felelősségérzet,
- a gyermekek sokoldalú és differenciált fejlesztése,
- folyamatos önképzés, megfelelő szakmai önismeret,
- tolerancia és empátia készség,
- innováció,
- érzelmi gazdagság, a játék szeretete.

Óvodánk minden dolgozója odafigyel arra, hogy a jelen lévő nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekeink is minden tekintetben megélhessék önazonosságukat, kultúrájuk értékességének elismerését. Így érjük el közösen a nemzeti, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit.

Az eredményes óvodai neveléshez az óvodapedagógus, és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt együttműködésére van szükség. Szerepváltás van a dajkai munkában, a napi rutin jellegű konyhai, környezetesztétikai és szervezési feladatok mellett egyre több időt tölthetnek a napirendhez igazodva a gyermekek és az óvodapedagógusok körében, ezáltal a dajkák nevelő partnerré váltak. Átértékelődött a segítő szerepkör, a dajka nemcsak technikai személyzet a gyermek életében, hanem nevelésének egyik segítője, aki mintául is szolgálhat számára. Közvetlen, aktív pedagógiai környezet résztvevőivé váltak. Magatartásuk, viselkedésük, öltözködésük, a munkához való viszonyuk példamutató a gyermekek, a szülők és a többi alkalmazott számára. Figyelmet, megértést, elfogadást tükröző stílus, hangnem és viselkedés, jellemzi őket.

3.2.Tárgyi feltételek

Környezeti adottságaink – óvodánk a város lakótelepi részén, a felső városrészen helyezkedik el. Könnyen megközelíthető gyalogosan, autóbusszal vagy gépkocsival.

Ez fontos: hiszen a szülők szabad óvodaválasztási joga lehetővé teszi, hogy az egész város területéről fogadjunk gyerekeket (Óváros, Dunafüred, Kertváros, Lakótelep).

Belső terek:

Hat csoportszobánk van, minden csoportban galériával bővültek a játszóhelyeket, mely lehetőséget ad a differenciált fejlesztésre is.

A csoportszobákon kívül 2 szoba is segíti az óvodapedagógusok munkáját. Az egyik nevelői szoba, mely lehetőséget ad szülőkkel való kapcsolattartás (fogadóórák) megfelelő megszervezésére, a hallgatókkal való reflexiókra, mentorálásra, a „Jó gyakorlatok” átadásának megbeszéléseire.

A másikban fejlesztő tornaszerek vannak, itt zajlik a szomatopedagógiai fejlesztés. 2002-ben óvodánk kibővült: tornaterem, szertár, elkülönítő szoba, orvosi szoba épült. A felnőttek komfortérzetének növelése érdekében öltöző, zuhanyzó és konyha is készült. Folyosónkon könyvtár, hangtár, zenetár, kerámiák, növények, állatok hívják fel magukra a figyelmet.

Kialakítottuk a hét tehetségműhely helyiségét, mely megfelelő tárgyi feltételt biztosít a tehetséggondozásra, a gazdagító programok megvalósítására.

Külső terek:

Biztosítja az óvodások mozgásigényének kielégítését és testi fejlődését, mindemellett a hatályos jogszabályokban előírt szabványoknak is megfelelő.

Játszóterek, játszódombok adnak lehetőséget arra, hogy a gyermek tevékenységet választhasson, ne udvarrészt. Tervezzük az udvaron történő tanulási folyamatot, de elsődleges a mozgásigény, a szabadjáték lehetőségének megteremtése.

Zöldségeskertet, gyógynövényspirált, virágos kerteket ültettünk mely nemcsak ékessége udvarunknak, hanem szolgálja a környezettudatos nevelést is.

Összességében: a tárgyi feltételek kreativitásra, alkotóképességre, esztétikára, toleranciára nevelik a gyermeket, egyben szolgálják biztonságukat, biztosítják egészségük megőrzését, kielégítik játék és mozgásigényüket.

Eszközrendszerünk fejlesztésekor legfontosabb elv, hogy

- ❖ az eszköz megfeleljen a gyermek életkori sajátosságainak
- ❖ balesetmentes legyen
- ❖ kiváló minőségű és esztétikus
- ❖ az óvoda pedagógiai programjában megfogalmazott cél és feladatrendszer megvalósítását szolgálja.

Rendelkezünk a jogszabályban felsorolt eszközökkel és felszerelésekkel, melyeket a folyamatosan ellenőrizzük, karbantartjuk, melyekről megfelelő dokumentációt vezetünk. Az elhasználandó, cserélendő eszközök pótlását, beszerzését az éves költségvetésünkben szükség szerint tervezzük.

Folyamatosan törekszünk arra, hogy minden pályázati lehetőséget kihasználjunk helyi, regionális és országos szinten pedagógiai programunk célkitűzéseinek megvalósításához, az érték és minőség megőrzéséhez.

3.3.A napirend, hetirend meghatározása

Napirend:

A Napirendet rugalmasság és stabilitás jellemzi. A játéknak napirendünkben kitüntetett szerepe van.

A helyi spontán élethelyzetek esetében a változás szükséges. Fontos a gyermek-szülő-óvodapedagógus egységében, közös célok figyelembevétele.

Befolyásoló tényezők: a gyermek kora, fejlettsége, a környezet állapota (időjárás).

6-9h-ig

Tevékenység: egészségügyi feladatok, étkezés (kötött-folyamatos), mozgás, edzés, a tevékenységben megvalósuló tanulás.

9-12h-ig

Szabad játéktevékenység: szokásrend erősítése, munkatevékenységek, gondozás feladatai,

tevékenységben megvalósuló tanulás színtereinek biztosítása (közvetített irányítás), tehetségműhelyek működése

12-18h-ig

Étkezés (kötött), előkészület a pihenéshez, pihenés (aktív, passzív), folyamatos ébredés, egészségügyi szabályok, gondozási feladatok, szokásrend, testmozgás (ajánlott), étkezés (folyamatos), tehetségműhelyek működése

Szabad játéktevékenység hazabocsátásig, egyéni fejlesztés feladatainak ellátása.

Speciális feladatok ellátása. Egyéb esetek: betegség, ünnepek, vendégek érkezése.

A Hetirend nem napokhoz igazodik, hanem egy-egy környezeti téma, élmény köré csoportosul. Kialakítása az óvodapedagógus önálló joga, alkalmazkodva az egyéb speciális tevékenységhez.

A Hetirendben vannak visszatérő stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek.

3.4.A tervezés dokumentumai

- ❖ csoportnapló
- ❖ felvételi és mulasztási napló
- ❖ gyermekekről készült személyiséglap, Gyermecktükör
- ❖ egyéni fejlesztési terv
- ❖ a tanulás tervezése
- ❖ szakértői papírok

Csoportnapló:

Az ágazati jogszabályoknak megfelelően az OviKkrétát használjuk, de szakmai anyagaink sokszínűsége miatt az elektronikusan vezetett papír alapú csoportnaplót is megtartjuk. használunk.

A csoportnapló felépítése:

- ❖ A gyermek neve, jele
- ❖ Korcsoportok
- ❖ Születésnapok
- ❖ Statisztikai és egyéb adatok: a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődei ellátásban részesültek,
- ❖ Szülői nyilatkozatok
- ❖ Családokkal való kapcsolattartás mérése
- ❖ Napirend
- ❖ Hetirend
- ❖ Tehetségműhelyekbe járó gyermekek
- ❖ Negyedéves nevelési tervek reflexióval
- ❖ Tevékenységekben megvalósuló tanulás éves tervezése:
  - mesélés, verselés
  - ének, zene, énekes játék, gyermektánc
  - mozgás
  - külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal is
  - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- ❖ Tematikus tervek, reflexiók
- ❖ Ellenőrzési lap

- ❖ Hivatalos látogatások, a vezetői ellenőrző látogatás, a látogatás célja, időpontjai, a látogató neve és beosztása, eredmények

Dokumentációkra vonatkozó egyéb meghatározások:

- ❖ adatvédelmi, titoktartási rendelkezésének betartása,
- ❖ (Dokumentációkat az épületből kivinni tilos!)
- ❖ adatszolgáltatási kötelezettségek betartása.

Egyéb vezetői elvárás:

- ❖ a napi felkészüléshez vázlatírás nem kötelező, amennyiben az óvodapedagógus felkészüléséhez szükséges feljegyzések készítése elvárható.
- ❖ rendkívüli esetben kötelezővé válhat: ellenőrzésen tapasztalt súlyos nevelési-szervezési-módszertani hiányosságok, pályakezdő pedagógusok számára.

3.5. Óvodai csoportjaink szervezésének elvei

- ❖ Vegyes életkorú csoportokat alakítottunk ki.
- ❖ Integrált nevelés: ép és sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelése.

3. Tevékenységeink szervezeti keretei:

- ❖ Tartalmazza: a gyermekkel való foglalkozást, foglalkoztatást, a játék folyamatosságát, a tanulás lehetőségeinek formáit, a kötelező étkezés, pihenés, mozgás arányát, a szabad idő helyes arányainak rendjét.
- ❖ A szervezés biztosítja: a folyamatosságot, az állandóságot, a rendszerességet, rugalmasságot.

A szervezett tanulás munkaformái:

Együttes, közös tevékenységek: Mozgás, Verselés-mesélés, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
 Mikrocsoportos: Ének -zenei részképességek fejlesztése,
 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, Külső világ tevékeny megismerése.
 Egyéni fejlesztés: részképességek fejlesztése, egyéni igény szerint tehetséggondozás, felzárkóztatás.
 Kis létszámú differenciált fejlesztések: Tehetséggondozó műhelyek, Logopédia, egyéb fejlesztések a fejlesztő pedagógusok által

Szervezett tanulás formái:

Kötelező: Mozgás, Verselés-mesélés, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: énekes játékok
 Kötetlen: Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, Külső világ tevékeny megismerése, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: ének-zenei képességfejlesztés, Egyéni fejlesztések
 Közvetve kötelező: főleg 6-7-(8) éves korban, a külső világ megismerése nagyoknak, ismerkedés a környezettel.

A tevékenységek időkeretei

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével szervezésével. Napi- és hetirendünk alkalmazkodik a gyermekek egyéni szükségleteihez. A rendszeresség biztonságot nyújt gyermekeinknek.

Az óvodai életünk szervezésében a gondozás is kiemelt szerepet kap. A gondozási folyamatban is neveljük a gyermekeket, építjük bensőséges érzelmi kapcsolatainkat velük. A pedagógiai munkát segítőkkel együttműködve segítjük önállóságuk fejlődését.

3.6.A gyermekek fejlődésének nyomonkövetése

Nevelőtestületünk meghatározta azokat a területeket, amelyek gyermekeink személyiségének megismerése, fejlődésének követése érdekében céltudatos megfigyelést igényel:

- játéktevékenységük alakulása,
- mozgásfejlettségük,
- anyanyelvi fejlődésük,
- az egészséges életmód szokásainak kialakultsága,
- képességeik fejlődése valamennyi nevelési területen,
- szociális érettségük.

A Gyermektükör tartalmazza még a gyermekek fontosabb adatait, a szülők által gyermekükről készített adatlapot és bármely olyan dokumentumot, amely segítséget jelent számunkra a gyermekek neveléséhez. A szülőt évente 2 alkalommal tájékoztatjuk, fogadóóra keretében, a gyermeke fejlődési üteméről.

Az egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében a pedagógusok a hátrányos helyzetű, illetve tehetséges gyerekekkel kapcsolatban egyénileg, személyre szabottan a felzárkóztatás, illetve tehetséggondozás feladatait, módszereit és eredményét is dokumentálják. Reálisan és szakyszerűen elemezzük és értékeljük saját gyakorlatunkban az egyéni bánásmód megvalósulást.

Mérés

A mérést az értékelés eszközeinek tekintjük, pedagógiai tevékenységnek, amely során mutatók alapján, különböző módszerekkel, eszközökkel adatokat gyűjtünk.

Célunk

A mérések segítségével visszajelzéseket kapni arról, hogy gyakorlati munkánk mennyire volt eredményes, nevelő-fejlesztő tevékenységünk révén mennyire sikerült kitűzött céljainkat megvalósítani.

Mérési módszerek

Megfigyelés, beszélgetés, interjú, gyermekmunkák elemzése, képválogatás, kitalált mese folytatása, szituációs játék, feladatlapok.

A módszerek megválasztásának elvei

- * Méréseknél a „lány” mérési módszereket részesítjük előnyben.
- * Beleágyazódik az egésznapos óvodai életünkbe.
- * A gyermekek megfigyelése a természetes környezetben, a megszokott társak, tárgyak között, tevékenység közben, folyamatosan, illetve célzottan történik.
- * A gyermekek megfigyelését saját óvodapedagógusa végzi
- * Iskolai értelemben vett teljesítménymérést nem alkalmazunk.
- * A mennyiségi mutatók helyett inkább a minőségi mutatókat használjuk.

Milyen gyakran mérünk?

- * az óvodába lépő gyermek fejlettségét,
- * az óvodáskor végén, az iskolába menő gyermek neveltségi eredményeit,
- * minden csoportban évente legalább kétszer mérjük a neveltségi eredményeket.

3.7. Az óvoda kapcsolatai

Családokkal való kapcsolattartás:

- ❖ szülői értekezletek
- ❖ fogadó órák
- ❖ nyílt napok
- ❖ közös ünnepek, hagyományörző napok
- ❖ alapítványi bál
- ❖ nyílt napok
- ❖ ünnepre hangolódó közös tevékenységek
- ❖ kirándulások

Fenntartóval való kapcsolat:

- ❖ legfontosabb feladat a pozitív viszony kiépítése, az összehangolt együttműködés, megfelelő információáramlás

Egészségügyi intézménnyel való együttműködés (gyermekorvos, óvodaorvos, védőnő, fogorvos)

- ❖ kötelező vizsgálatok és szűrések végzése
- ❖ előadások szervezése, melyben segítséget nyújthatnak a szülőknek a gyermekek egészséges nevelése érdekében

Bölcsőde:

- ❖ szoros a kapcsolatunk, továbbképzéseinket látogatják, szülői értekezletet tartunk óvodai beiratás előtt

Óvodák

- ❖ továbbképzések
- ❖ sportnapok
- ❖ tudásátadás
- ❖ programokon való részvétel

Általános iskolák

- ❖ iskolalátogatások
- ❖ nyomonkövetés
- ❖ nyílt nap szervezése a tanítók számára

Barátság Kulturális Központ:

- ❖ programok látogatása, bábszínház, kiállítás

Pesovár Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola

- ❖ tematikus napokon való részvétel

Városi Könyvtár

- ❖ Kincseink a könyvek programsorozat

Szabadidő Központ:

- ❖ mozgásos programjainknak helyet biztosít

Matrica Múzeum:

- ❖ tárlatok, kiállítások megtekintése

Pedagógiai Szakszolgálat:

- ❖ szakembereik szűrővizsgálatokat végeznek,
- ❖ egyéni fejlesztések elvégzése

Családsegítő és Gyermekjóléti Intézmény:

- ❖ a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése
- ❖ családgondozókkal való kapcsolattartás
- ❖ értekezlet, információátadás

Városi Sportuszoda:

- ❖ vízhez szoktatás

Külső, régiós, országos kapcsolatrendszerünk:

- ❖ Oktatási Hivatal
- ❖ Nemzeti Tehetségsegítő Tanács
- ❖ MATEHETSZ
- ❖ OOTT
- ❖ Érdi Pedagógiai Szakszolgálat

Belső helyi kapcsolatrendszerek:

- ❖ munkaközösség működtetése
- ❖ gyermekvédelmi felelős
- ❖ szülői választmány
- ❖ minőségirányítási munkacsoportok
- ❖ BECS
- ❖ Közalkalmazotti Tanács

Kiválóan Akkreditált Tehetségpontként együttműködési megállapodásokkal rendelkezünk óvodákkal, építjük és folyamatosan fejlesztjük hálózati kapcsolatainkat.

3.8.Ünnepek, hagyományok

Nevelésünk szerves részének tekintjük hagyományaink ápolását.

Alapelvünk:

Korunknak megfelelően megismertetni a gyermekeket a népszokások, az ünnepek eredetével, megszerettetni a népi kultúrát, hogy szépséget és örömet találjanak benne. Elsajátítani a megfelelő magatartási és viselkedési formákat. Ünnepeink segítségével színessé varázsolni gyermekközösségünk életét.

Célunk:

- ❖ a múlt értékeinek átörökítése, éltetése
- ❖ a 3 - 6-7-8 éves korú gyermek személyiségfejlesztése tapasztalatszerzéssel,
- ❖ élménynyújtással, rácsodálkoztatással
- ❖ magyarságtudat kialakítása, más nemzetiségű gyermekek, szomszéd népek kultúrájának megismerése
- ❖ erősíteni a közösséghez tartozás tudatát, közös alkotás örömét
- ❖ megfelelő vizuális jegyek esztétikai stílust hordozzanak
- ❖ mozgáskultúra fejlesztése mozgással, tánccal
- ❖ népi kismesterséggel való megismertetés.

Feladataink:

Az óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja. Az emberek elmagányosodása, gyökértelenség érzése ellen sokat tehetünk a hagyományok ápolásával.

Át kell sugározni a gyermekekre azt, hogy a hagyomány az a tudás és tapasztalat, melyet elődeink felhalmoznak. Fontos az érzelmi kultúránk felépítése a komplex személyiségfejlesztést szolgálja, hisz fejleszti:

- ❖ manualitást
- ❖ látást, hallást
- ❖ önállóságot
- ❖ anyanyelv ápolását

- ❖ erkölcs, esztétika, érzelem kialakulását
- ❖ gondolkodást
- ❖ családok szokásait, hagyományait megismerni, együtt kézenfogva ápolni
- ❖ közös hagyományainkat, ez mélyíti kapcsolatunkat.

Tevékenységben való megjelenés:

- ❖ mesélés-verselés: népmesék, mondókák, közmondások, szólások, népi kifejezések, mesetanulás, tájnyelv
- ❖ ének, zene, énekes játék, gyermektánc: mondókák, énekes népi dalos játékok, népi gyermekjátékok, népzene-néptánc, népi hangszerek, népdalok
- ❖ rajz, festés, mintázás, kézimunka: népi kismesterségek, szövés, fonás, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalács készítés, gyertyaöntés, nemezelés, tárgykészítő népi játékok
- ❖ külső világ megismerése: találós kérdések, népi jóslatok, jeles napok
- ❖ mozgás: ügyességi népi játékok, sportjátékok.

Az óvodai nevelés alapritmusát az évszakok váltakozása adja meg. Hétköznapok, ünnepnapok váltják egymást.

Sajnos manapság a családi nevelés sok helyen válsághelyzetben van. Sokszor hiányzik az összetartó melegség, ezért nagy segítség, hogy mi, óvónők megmutassuk az ünneplés művészetét. Az ünneplés ugyanis nemcsak mélyebbé teszi a család és óvoda életét és kapcsolatát, hanem egyengeti gyermekeink szocializálódását. Ezért óvodánkban az ünnepek nyitottak a szülők előtt, szeretünk együtt ünnepelni. Meghitt örömteljes ünneplés a személyiségérésének, fejlődésének, sőt boldogságának útja.

Nemzeti Ünnepeink:

Célja: a hazaszeretetre nevelés, az egészséges nemzettudat kialakítása.
Március 15.

Gyermekeink életéhez kapcsolódó ünnepeink, hagyományaink

Célja: közösségi nevelés, az óvoda megszerettetése

Anyák napja

Apák napja

Fiókaköszöntő

Évzáró, búcsú

Gyermeknap

Születésnapok

Családi Sportnap

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek

Célja: az ünnepeket jellemző formai jegyek segítségével megéreztetni ünnepeink tartalmát. Hagyományőrzése, ápolása, örömszerzés.

Tökfesztivál

Márton napja

Mikulás

Luca nap

Karácsony

Farsang

Húsvét

Május 1. (Májusfa állítás)

Pünkösöd

A természettel szorosan összefüggő ünnepek:

Célja: a természethez való pozitív érzelmi viszony megalapozása, fejlesztése, ismeretek bővítése, természetvédelem.

Állatok világnapja

Madarak és fák napja

Víz világnapja

Föld napja

Egyéb világnapokkal kapcsolatos ünnepeink:

Célja: a világnapokhoz kötődő élmények gazdagítása

Fogyatékkal élők világnapja

Zene világnapja

Népmese napja

Költészet napja

Az ünnepekre már előre érzelmileg is ráhangoljuk a gyermekeket. Igyekszünk hangulatot teremteni, melyben segítségünkre vannak:

- ❖ a zene, dal hangjai
- ❖ a mese varázsa
- ❖ a természet kincsei
- ❖ a gyermeki alkotások
- ❖ népi kismesterségek; gyöngyfüzés, agyag és szalmadíszek, nemezelés, vesszőfonás.

A környezetüket az ünnepi hangulatnak megfelelően alakítjuk. A tárgyak is ünnepi díszbe bújnak. Az óvodát évszakonként, ill. ünnepközönként díszítjük. A csoportszobák is tükrözik a várakozást, az ünnep szépségét, színeit, illatát.

Óvodapedagógus modell szerepe, attitűdje:

- ❖ Elvi tisztánlátás: fontos ismernünk a hagyományok történetiségét, bővítenünk kell néprajzi ismereteinket
- ❖ Tisztázott fogalom és értékrendszerrel kell rendelkezünk.
- ❖ A kreativitás, önállóság elengedhetetlen.
- ❖ Helyi lehetőségeket feltérképezzük, kihasználjuk városunkban adott lehetőségeket.
- ❖ Családokkal való tevékeny együttműködésünk elősegíti a nevelőmunkánkat.

4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődése segítése

4.1. A sajátos nevelési igényű gyermek

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység **olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.**

A sajátos nevelési igény a szokásosnál nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztése

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- ❖ a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- ❖ a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- ❖ terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a) A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.
- d) A gyermek
  - ❖ életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
  - ❖ képességei, kialakult készségei,
  - ❖ kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
  - ❖ családi háttere.

A fejlesztés magába foglalja a sajátos nevelési igény típusának megfelelően a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. *A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.*

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- ❖ A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- ❖ az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- ❖ az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- ❖ a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- ❖ annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- ❖ rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- ❖ az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

A többségi óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda feladata:

- ❖ pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vegye a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- ❖ külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- ❖ a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti.

Közreműködik:

- a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésében,
- a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésében és folyamatos tanácsadásában,
- a szülők és az óvoda együttműködésének figyelemmel kísérése.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani **kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.**

A gyermekek fejlesztésének sikerkritériuma

- ❖ a gyermekek beilleszkedése,
- ❖ az önmagához mért fejlődése.

Ezek megvalósulásához a következők járulnak hozzá:

- ❖ az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet

- ❖ a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása.
- ❖ a „sérülésspecifikussághoz” igazított módszerek, módszerkombinációk megválasztása,
- ❖ A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség)
- ❖ az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus.

Az együttneveléshez szükséges óvodapedagógusi kompetenciák:

- ❖ szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,
- ❖ individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- ❖ a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a tevékenységekbe,
- ❖ szükség esetén eljárásait megváltoztatja,
- ❖ az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- ❖ egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- ❖ alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- ❖ együttműködik a különböző szakemberekkel,
- ❖ a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- ❖ a gyermek elfogadása, nevelésének speciális megszervezése a mi kötelességünk
- ❖ átfogó szerep a gyermekek alkotásra orientálása, ez feltétele az alkotó innovatív légkör megteremtése.
- ❖ képes a gyermeket bátorítani, megbecsülni
- ❖ önbizalmat ad a gyermekeknek
- ❖ hisz a gyerek képességeiben, erősíti öntudatát.
- ❖ elismerést mutat a jó teljesítmény vagy az őszinte igyekevény esetében.
- ❖ hagyja a gyermeket próbálkozni, engedi hibázni, ezzel önálló munkára ösztönzi
- ❖ háttérben marad, akkor segít, ha szükség van rá
- ❖ érdeklődésével és nyíltságával motivál, példát mutat
- ❖ felhasználja a csoportot arra, hogy a gyermek egyéni fejlődését elősegítse, és kedvezőbbé tegye a közösségben
- ❖ a gyermek különbözőségében is az erőt és a lehetőségeket látja
- ❖ tud a gyermekkel beszélni, nem csak hozzá beszélni
- ❖ képes minden gyermekkel ott találkozni, ahol tart, és onnan indítani a fejlesztését, megerősítését,
- ❖ személyes példával, mintát adunk a gyermekeknek az előítélet mentes, elfogadó-befogadó magatartásra,
- ❖ szülőkkal, családokkal olyan pozitív kapcsolatot alakítunk ki, melyre építhetjük nevelőmunkánkat.

A gyermek fogyatékoságának, egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- ❖ segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- ❖ figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- ❖ javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,
- ❖ az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra,
- ❖ a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- ❖ segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában,
- ❖ tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- ❖ együttműködik az óvodapedagógusokkal,

- ❖ figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- ❖ segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- ❖ kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- ❖ részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- ❖ részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

4.1. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek:

- a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

Kiemelt feladat :

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.

Biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés:

Feladat:

- ❖ megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése,
- ❖ a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével,
- ❖ az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztések,

A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése:

Feladat:

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés.

Játéktevékenység:

Feladat:

- ❖ Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására.
- ❖ Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés:

Feladat:

- ❖ a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe,
- ❖ sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködés.

Éneklés, zenei nevelés:

Feladat:

- ❖ Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő.
- ❖ Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése:

Feladat:

- ❖ A kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása,
- ❖ a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése,
- ❖ adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése,
- ❖ a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése

Kiemelt feladat :

- ❖ a tapasztalatszerzés biztosítása, mozgásos tapasztalatszerzésre,
- ❖ a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése,
- ❖ fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

4.1.1. A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A kevésbé súlyos hallássérült (nagyothalló) kisgyermekek képessé válhatnak a hallásra épített kommunikációra.

A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermekek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.

A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészleteti állapotban van.

Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a

beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermek fejlesztési stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével. Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van (többségi óvoda, szükség esetén logopédiai csoport). Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges – a pszichés fejlődés zavara miatti – beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai megsegítés.

Az óvodai nevelésének központi feladata:

- ❖ A nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénekenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől.
- ❖ Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik.
- ❖ Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

A nagyothalló – gyermekek

- ❖ anyanyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése
- ❖ a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése,
- ❖ a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.

A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

4.1.2. Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfajlárdési és beszédzavarok óvodáskorban fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A gyermek életkorától eltérően az anyanyelv elsajátítási folyamata akadályozott a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszédfofogatékos gyermek fejlesztés :

- ❖ középpontban az anyanyelvi nevelést áll,
- ❖ aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján,
- ❖ az egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel valósuljon meg.

Az óvodai nevelés, fejlesztés kiemelt feladata:

- ❖ az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- ❖ az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- ❖ az érzelmi élet fejlesztése egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkal való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

4.1.3. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége:

- ❖ a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg.
- ❖ Az állapot háttérében az idegrendszer fejlődési zavara áll.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekre jellemző :

- ❖ a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara,
- ❖ a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés,
- ❖ a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil,
- ❖ a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv,
- ❖ hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

A korai speciális terápia hiányában a kommunikációs eszköztár fejlesztése lesz az óvodai fejlesztés fő célja, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek

terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata.

Az óvodai nevelés, a szülővel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő használandóak a fejlesztésre.

A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva.

A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

4.1.4. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermeket az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképeség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Jellemző rájuk:

- ❖ az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat,
- ❖ aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak.
- ❖ fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.
- ❖ a kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

- ❖ a szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképeség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával,
- ❖ a fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.
- ❖ meg kell előzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, az inadaptív viselkedés kialakulását,
- ❖ meg kell alapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készültséget.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell és a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

4.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

A szakvéleménnyel rendelkező gyerekek nevelése az óvodai csoportban differenciált bánásmódot és individuális módszereket igényel. Az eredményes nevelést segítheti a párhuzamos feladatvégzés, az egyénre szabott és speciális tervezés, szervezés és megvalósítás.

Differenciálhat az óvodapedagógus időtartammal, eszközökkel, technikákkal, tartalommal, követelményekkel, szervezeti keretekkel, munkaformákkal.

Célunk:

- ❖ az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve, a személyiség komplex fejlesztése,
- ❖ a kóros viselkedés kialakulásának megelőzése,
- ❖ az egészséges, harmonikus személyiség, a beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása,
- ❖ alapvető kognitív készségek, képességek alakítása

Feladataink:

- ❖ a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása
- ❖ a szülővel együttműködve a „különbözőség” korai felismerése, diagnosztizálása
- ❖ a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése
- ❖ megalapozni az eredményes iskolakezdet
- ❖ egyénre szabott, egyéni ütemben történő komplex fejlesztés kidolgozása és megvalósítása,
- ❖ szakszolgálatlaltal történő sikeres együttműködés a gyermek fejlesztése érdekében.

4.3. A kiemelten tehetséges gyermek

Alapelvünk:

Óvodáskorban elsősorban tehetségigéretekről, a gyerekek tehetség csíráiról beszélhetünk. A tehetséggondozásban is a teljes személyiség fejlesztésében kell gondolkodni. A hatékony tehetséggondozás alapvető feladata a differenciálás. Az átlagon felüli adottságokkal rendelkező gyermekeknek kreatívabb tevékenységekre van szüksége, hogy fejlődni tudjanak.

Különös figyelmet, tág teret és időt biztosítunk a tehetségek kibontakozására, és lehetőséget biztosítunk arra, hogy rátermettségüket megmutathassák. A különleges tehetségű gyerekeket nem mindig könnyű elfogadni, másságukkal kitűnnek társaik közül, előfordul, hogy családjában sem talál megértésre, ezért valódi támogató kapcsolattal segítjük óvodai csoportbéli és családbéli szerepét.

Célunk:

- ❖ Bátorító nevelés, szeretetteljes légkör biztosítása
- ❖ Tehetségigéretek azonosítása, beválogatása
- ❖ Gazdagító program keretében hozzásegíteni a gyermeket a továbbfejlődéshez
- ❖ Az átlagon felüli képességek, motiváció, kreativitás fejlesztése, gyengeségek erősítése

Feladataink:

- ❖ 3 éves kortól az óvodapedagógusok a csoportjukban megfigyelik a gyermekeket. A megfigyeléseket a Gyermektükörben rögzítik. Kiemelten kezelik a tehetségigéretekre jellemző tulajdonságokat, az átlagon felüli adottságokat.
- ❖ 5 éves korban a gyermekek tehetségigéretét azonosító megfigyelések eredményeit összesítő adatlapon összegyűjtik, majd átadják a műhelyvezetőknek.

Adatlap tartalma:

1. A gyermek tehetségigéretére utaló személyiség tulajdonságai, jellemző jegyei.
2. A gyermek átlagon felüli speciális adottságai
3. A gyermek motivációs adottságai
4. A gyermek kreatív adottságai

5. Melyik tehetségműhelybe javasolják és miért
6. A gyermek tehetségigéretével kapcsolatos gyenge pontok.

- ❖ Az azonosítást követően a műhelyvezető az alábbi szempontok szerint válogatja be a gyermekeket a műhelybe, Ryans féle beválogatási rendszer szerint
- ❖ Beválogatást követően a műhelyvezető elkészíti a komplex tehetséggondozó tervet, mely szerint a műhelymunka zajlik.

Tehetségigéretnek gondozásának tehetségterületei óvodánkban:

- ❖ logikai- matematika, természeti tehetségterület
- ❖ nyelvi tehetségterület
- ❖ zenei tehetségterület
- ❖ térbeli vizuális tehetségterület
- ❖ környezeti tehetségterület
- ❖ testi kinezetikus tehetségterület
- ❖ interperszonális, intraperszonális tehetségterület

Tehetségműhelyek:

- ❖ „Kisharangok” zenei műhely
- ❖ „Puha Fészek” drámaműhely
- ❖ „Kismesterek” népi kismesterségek műhely
- ❖ „Ugrifülesek” mozgás műhely
- ❖ „Észbontó” logikai műhely
- ❖ „Napra forgó” néptánc műhely
- ❖ „Zöld kaland” környezeti tehetségműhely

A tehetségműhelyek komplex tehetséggondozó program szerint működnek, melyet a műhelyvezetők készítenek el. A műhelymunka dokumentációját a műhelynaplókban vezetik a műhelyvezetők. A műhelyekben segítő óvodapedagógus támogatja a gazdagító program megvalósulását.

A műhelyek kialakítása, berendezése és a megfelelő eszközeinek biztosítása a műhelyvezető és segítőjének feladata.

4.4. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekkel kapcsolatos helyi szabályozása

Célunk:

- ❖ kiemelt figyelemmel kísérjük a hátrányos és veszélyeztetett gyermeket. Szorgalmazzuk, hogy rendszeresen járjanak óvodába, ahol szükségleteik kielégítése és gondozásuk biztosított.
- ❖ célunk a hátrányok csökkentése, a leszakadás megelőzése
- ❖ esélyegyenlőség elvének érvényesítése
- ❖ megfelelő, változatos módszerek alkalmazása

Feladataink:

- ❖ szociokulturális hátrányok csökkentése
- ❖ gazdag stimuláló ingerek alkalmazása az ingerszegény környezet ellensúlyozása érdekében
- ❖ a gyermekek érzelmi labilitásának csökkentése
- ❖ szükség esetén család- egyéni-pszichoterápia javaslata
- ❖ stabil érzelmi légkör megteremtése

- ❖ változatos tevékenységformák, tapasztalatszerzés
- ❖ Az óvoda ismereteket szerez a családok helyzetéről a gyermekek óvodai életét megelőzően. (családlátogatás, beszélgetés)
- ❖ A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve a veszélyeztetett gyermekeket kiemelt figyelemmel kíséri, rendszeres a konzultáció a gyermek óvónői, a gyermekvédelmi megbízott és az óvodaigazgató között; amennyiben szükséges, ebbe a körbe belépnek a szakszolgálatok, amelyekkel szintén rendszeres konzultáció folyik;
- ❖ Az óvoda figyelemmel kíséri az óvodai életben való részvételüket, szorgalmazza a nevelésben való rendszeres részvételt;
- ❖ A gyermek érdekében minden segítségnyújtás alapja a szülőkkel, családdal való tapintaton, tiszteleten, kölcsönös bizalmon alapuló korrekt nevelőtársi viszony.
- ❖ A gyermekek számára élmény teli környezet biztosítása, ahol kompetenciáik optimálisan fejlődhetnek;

4.5. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátása

Az a gyermek, tanuló számít, tartós gyógykezelés alattinak, akinek egészségügyi ellátása az általános járóbetegszakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt nem tud részt a kötelező óvodai nevelésben.

Ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket a felmentést a Járási Hivatal az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén tovább irányítja a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek nevelés-oktatásához szükséges eszközöket a köznevelési intézmény vagy az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény, a speciális eszközöket az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény vagy a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai eszközök és segédanyagok kölcsönzése tevékenység keretében az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény biztosítja.

5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

5.1. A játék

Alapelvünk:

A játék semmi mással nem helyettesíthető, magáért a tevékenység örömeért végzett önként választott spontán szabad tevékenység. Tiszteletben tartjuk óvodásaink szabad játékhoz való jogát, mert a gyermek, játék közben éli életét, szabad, önálló, értékes emberré válhat, megtanulja helyét a világban. A kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, a kreativitást az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A játék folyamatában az óvodapedagógusaink tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt a feltételteremtő tevékenységünk mellett a szükség és igény szerinti együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartással, indirekt reakcióival érjük el.

Célunk:

A játék segítségével gyermekeink testileg-lelkileg egészséges, érdeklődő, kreatív, érzelmekben gazdag, együttműködő, türelmes személyiséggé válnak. Az együttjátás során alkalmazzák a beépült társadalmi normákat, a szabályokat tartásukba, társas kapcsolataik erősödjenek.

Fejlődjenek értelmi képességeik, készségeik, érzelmi és erkölcsi tulajdonságaik és hozzájáruljunk élményeik feldolgozásához.

Olyan boldog gyermekkorot igyekszünk megteremteni, ahol a cselekvések gyakori átélésével a gyermekek egyéni vágyai, ötletei kibontakozhatnak, komplex módon fejlődhetnek.

Feladataink:

Elősegítjük a gyermekeket, hogy szabadon, kreatívan használhassák a rendelkezésre álló eszközöket.

Lehetőséget teremtünk a játszótársak megválasztására a probléma helyzetek és konfliktusok önálló megoldására, társakkal való egyezkedésre.

A megfelelő, készen vett játékeszközök biztosítása mellett, az óvoda által a játékhoz adott többlet meghatározó elemeit a közösen készített eszközök, a sokféleképpen felhasználható anyagok, szerszámok, a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, valamint a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök biztosítása.

Bátorítjuk a gyermekeket, hogy érdeklődésüknek megfelelően alakítsák ki a játék helyzeteknek megfelelő játszóhelyet.

Alapozunk a játék személyiségfejlesztő hatására, mert a játék segíti a gyermek kreatív, cselekvő játékos emberré válását.

A játék gyógyító hatása fontos pedagógiai eszköz számukra, mert a gyermekeknek játéka folyamatában oldottságot, feloldozást, vigaszt, örömet hoz.

Óvodáskorban a gyermeki tevékenységek feltételeinek biztosításával szolgáljuk a gyermek szabad, kötetlen játékéletét.

Élményekkel gazdagítjuk a játékfajta tartalmát, minőségét, az egyéni sajátosságok figyelembevételével.

A játék megfelelő segítése, a gyermek sokirányú megfigyelése és a gyermek ismeretére alapozott tervszerű kezdeményezése.

Biztosítjuk a gyermekek számára a nyugodt légkört, elegendő időt és helyet. Fontosnak tartjuk az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítását.

A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosításával, a folyamatos napirend bevezetésével megszüntetjük a játékidő szakaszolását.

A napi életszervezésben arra törekszünk, hogy minél több időt kapjanak a játéktevékenységekhez.

Az udvaron is széleskörű tevékenységekhez biztosítunk lehetőséget. A mozgásos játékok mellett, a kreatív alkotásra is megteremtjük a feltételeket.

Ápoljuk a csoport hagyományait, szokásait. Folyamatosan biztosítjuk a játékhoz szükséges balesetmentes eszközöket.

Egyéni és közös élményeket adunk a gyermeknek, hisz így gazdagodik játékuk tartalma.

A játék feltételrendszere:

1. Olyan légkört igyekszünk teremteni, mely nyugodt és biztonságérzetet keltő, ahol a gyerekek szabadon szervezik játékukat, önállóan választják hozzá a társat, helyet, eszközt.
2. Szeretetteljes légkörben könnyebb egymás elfogadása, a toleráns óvónői minta példaértékű.
3. A játék helyét úgy alakítjuk, hogy szolgálja a gyermekek szabad mozgását, biztonságát, játékuk térbeli kibontakozását.

4. A játék további helye az udvar, melyet csoportonként tagoltunk. Az udvarrészek átjárhatók. Az udvar alkalmas a mindennapi játékok mellett a népi játék készítése, kismesterségek gyakorlására is. A csoportszobában megkezdett tevékenységeket az udvaron folytathatják.
5. A jó játék alapja az élményszerzés. Új élményeket, tapasztalatokat átélve biztosítjuk a játék forrását.

A játékidő a napirend sajátosságából fakadóan folyamatos. Az elkezdett játéktémát akár több napon és héten keresztül is folytathatják. Addig folytatják játéktevékenységüket, amíg számukra érdekes élményt nyújt.

A játék eszközei:

A játékaink esztétikusak, a gyermekek életkorához igazodnak, elősegítik a sokoldalú fejlődést. Fontos, hogy fantáziájukat, gondolkodásukat, probléma megoldó képességüket fejlesszék.

Legyen balesetmentes, könnyen tisztítható. Játékeszközként használjuk a környezetben fellelhető dolgokat is: kavics, faág stb. A dramatikus játékeszközök ösztönzik a gyermekeket fantáziájuk megvalósítására. A gyermeki önkifejezőmódokat, a bábozás eszközei teljesítik ki. Fontosnak tartjuk a báb és a dramatikus eszközök állandó jelenlétét és helyét a napi életben.

A játék tartalma:

A játék klasszikus tartalmát kiegészítjük a népi játékokkal:

- ❖ énekes, táncos játékokkal,
- ❖ népszokást őrző dramatikus játékokkal,
- ❖ népi játékszer készítésével.

Az óvodapedagógus modell szerepe, attitűdje:

- ❖ Felelősségünk, fejlesztőtevékenységünk meghatározó jelentőségű, a gyerekek jelzéseinek, elemzésének és megfigyelésének, személyiségük megismerése érdekében.
- ❖ A gyermekek fejlettségétől függően és igényeiknek megfelelően segítjük a játékfolyamatokat. Fontosnak tartjuk a személyes kontaktus naponkénti kialakítását, a gyermek személyes problémáinak, egyéni élményeinek meghallgatását.
- ❖ Támogatjuk a társas kapcsolat, érzelmi kötődés kialakulását. Toleráljuk a játékban megjelenő fejlődésbeli különbségeket.
- ❖ Szükség és igény szerinti együttjátszással, támogató, ösztönző magatartásunkkal, tudatos, indirekt játékirányítással veszünk részt a játékfolyamatokban. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógusaink jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- ❖ Együttes játékban lehetünk egyenrangú társak, alárendelt, irányított vagy mintaadó modell. A mintaadás a gyereket utánzásra készíti.
- ❖ Tiszteletben tartjuk a gyermek önállóságát, szabadságát, kreativitását, aktivitását, mely kiteljesedik a játékban. Reflektív szemlélet: a gyermekek játékkal kapcsolatos jelzéseinek szinkronizálása, majd a gyermekek játékhoz szükséges döntéseinek előkészítése. A nyíltan megfogalmazott gyermeki kérések, kérdések mellett az üzenetek dekódolása segíti a játékelképzelések kibontakozását.

5.2. A verselés, mesélés

Alapelvünk:

Az óvoda szellemi, érzelmi légköre, személyi tárgyi környezete – esztétikus, harmonikus megjelenítése adja azokat a lehetőségeket, ahol gyermek igényli, megszereti az irodalmat és felhasználja azt óvodai tevékenységei folyamatában. Az irodalmi szövegek gyarapítják a gyermekek szókincsét, nyelvi kifejezőmódjukat, erkölcsi, esztétikai érzéküket.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme, melyet rituálékkal, teszünk meghittebbé.

Célunk:

Óvodapedagógusaink választékos, kifejező beszédének hatására óvodásaink is minél pontosabban, árnyaltabban tudják kifejezni gondolataikat, érzelmeiket, megérezve anyanyelvük szépségét, gazdagságát, ritmusát.

Feladataink:

- ❖ A gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a varázslatos meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.
- ❖ Felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása
- ❖ A 3-6-7 éves korban megjelenő hagyományos tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, bábozás, dramatizálás, dramatikus játékok)
- ❖ A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel.
- ❖ Keressük és bevonjuk azokat a szervezeteket, személyeket akik segíthetik közvetíteni, tolmácsolni a szép, kifejező irodalmi alkotásokat: költők, írók, regélők, mesemondók, színészek.
- ❖ A közösségek ünnepeit, hagyományokat, kulturális eseményeket színesebbé, gazdagabbá tesszük a versek, a mesék komplex alkalmazásával.
- ❖ A könyvek, mint alapértékek közvetítője legyen jelen a gyermek életében.
- ❖ Kötelező a mesei környezet megteremtése (hangulat)

- ❖ A mesefeldolgozás két hét alatt valósul meg.
- ❖ A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, a saját vers és mesealkotás megalapozása változatos módszerek alkalmazásával.
- ❖ A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében
- ❖ A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyságot alapozzuk meg, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelünk.

A tevékenység tartalma

Felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

- ❖ A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása, gyűjtése, rendezése, válogatás a magyar és más népek, nemzetek irodalmi alkotásaiból, melyek esztétikusak, irodalmi értékeket, szép érzéket, pozitív érzelmeket erősítenek, képességeket fejlesszenek (tartalma, hangulata, korszerűsége). Az óvodában a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.
- ❖ A helyben válogatott anyag (korra, fejlettségre, igényre) elősegíti a gyermek hazaszeretetét, a hagyományok, szokások megismerését, az anyanyelv ápolását: az esztétikus, szép beszéd példáját, igényét, kifejezve a nyelv segítségével az örömet, érzést, hangulatot.
- ❖ A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, vers anyag megválasztásával a multi és interkulturális nevelést is igyekszünk megvalósítani.
- ❖ Óvodapedagógusaink a **3-4 évesek** versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítják össze. Olyan meséket választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődésűek jellemzik.
- ❖ A **4-5 éves** korú gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus, realiztikus mesék. Helyet kapnak a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is. Ebben a korban a népi mondókák, névcsőfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepelnek a vidám, humoros mesék, klasszikusok és a mai magyar költők ritmusélményt nyújtó versei.
- ❖ Az **5-6-7 éves** kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus - realiztikus meséken át épülnek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásait napokon keresztül izgatottan várják.
- ❖ A gyermekek vers anyaga gazdagodik a különböző népi mondókákkal, kiolvasókkal. Olyan közmondásokat ismernek meg, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. A kiválasztott versek, mesék megerősítik a környezet megszerettetését, a néphagyomány - ápolást, az évszakok szépségét.

A 3 – 6 - 7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása:

- ❖ Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz kapcsolódnak. Az óvodapedagógusaink minél több lehetőséget teremtenek a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyermekek az óvodapedagógussal együtt sokszor ismételnék kiolvasókat, lovagoltatókat, állathangutánzókat. Az egyszerű

állatmeséken keresztül fokozatosan szoktatjuk rá őket a mese figyelmes végig hallgatására. A mese többszöri meghallgatása után élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. Óvodapedagógusaink először a nagyobb gyermekek majd a kicsik fokozatos bevonásával próbálják megjeleníteni az egyszerű meséket.

- ❖ Rövid improvizált jelenetek bemutatásával ismertetjük meg a bábokat.
- ❖ Óvodapedagógusok és a nagycsoportos korú gyermekek alkalmanként báboznak, dramatizálnak a kisebbeknek. A kiscsoportos korú gyerekek 10-12 mondókát és 10-14 új mesét ismerjenek meg.
- ❖ A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, vers, szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvodapedagógus meséit. Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák ismételtetése. Az új versek kapcsolódnak a gyermekek élményeihez, tapasztalataikhoz, hangulatához.
- ❖ Az óvodapedagógus segítségével megjelenítik a meséket, a gyermekek élményeit. Bábjátékot rögtönöznek. A 4-5 éves gyermekek 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset, és 10-14 új mesét ismerjenek meg.
- ❖ 5-6-7 éves korban is minden adandó alkalmat felhasználunk a kiolvasók, mondókák, ismételtetésére. 4-5 új kiolvasót mondogassanak. A gyermekek ismételtessék az előző években tanult verseket. Az új versek (15-20) bemutatása kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. Ügyelünk a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemeszerű hangsúlyozásra.
- ❖ A hallott, egyszerű meséket önállóan dramatizálják, bábozzák gyermekeink.
- ❖ A gyermekek próbálják meg a mese önálló befejezését, új mesék kitalálását. A nagyobb gyerekek halljanak 15-20 új mesét az év folyamán. E tevékenység mindennap megjelenik az óvodánkban.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal:

- ❖ A mozgás, a beszéd és a gondolkodás ritmusának kialakítása, összerendezése, valamint az össz-személyiség ritmusos harmonizálása, az önkifejező készség és a nyelvi kreativitás fejlesztése,
- ❖ A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg.
- ❖ A beszédészlelés, beszédmegértés és kifejezőkészség fejlesztése,
- ❖ A beszéd verbális és nonverbális elemeinek (gesztus, mimika, hanglejtés, hangszín, hangerő) fejlesztése a harmonikus kommunikáció érdekében,
- ❖ Az auditív ritmus és emlékezet fejlesztése,
- ❖ Az artikulációs mozgást ügyesítő gyakorlatok alkalmazása a kiejtés javítása érdekében. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes kiejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei.
- ❖ A helyes beszédlegzés kialakítása,
- ❖ A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket, közlési vágyukat.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- ❖ A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- ❖ Várják, igénylik a mesehallgatást.
- ❖ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak, az óvoda kiscsoportosainak és maguk szórakoztatására.
- ❖ Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset, és 15-20 mesét.
- ❖ Lapozgatják a könyveket, megtanulnak vigyázni rá.
- ❖ Tudnak meséket, történeteket, kitalálni, azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.

Az óvodapedagógus modellszerepe attitűdje

- ❖ Olyan mese és verstárral rendelkezünk, mely bármikor előhívható, amivel színesíteni tudjuk a gyermekek tevékenységét
- ❖ Fejből, „lélekből” mesélünk a gyermeknek, melynek előadása élmény számukra
- ❖ Az irodalom, a könyvek szeretetével példát mutatunk a ránk bízottaknak.
- ❖ Tiszta, érthető, halk szóval fordulunk a gyermek felé
- ❖ A rituálékkal megteremtjük a mesei környezetet

Drámajátékok

A dramatikus alkotójáték szocializációs tevékenység, amely aktív részvételt, cselekvést követel minden játékostól. Oldja a gátló körülményeket, valódi emberi kapcsolatokat igyekszik kialakítani, szabályjátékok segítségével tágitják a kudarcűrész határait. A dramatikus nevelés elősegíti a közösségben, a közösségért tevékenykedő ember aktivitásának serkentését, ön- és emberismeretének gazdagodását, alkotóképességének önálló, rugalmas gondolkodásának fejlődését, összpontosított, megtermett munkára való szoktatását, testi, térbeli biztonságának javulását, időérzékének fejlődését, mozgásának és beszédének tisztaságát, szép és kifejező voltát.

Célunk:

A kellemes csoportlétkör kialakítása, melyben a játékoság, a felszabadult hangulat megtartásával érzük el a játékoságból kinövő alkotó hozzáállás megszületését. Az általános készségfejlesztés mellett a személyiség nyitása, a fölös gátlások oldása, a játékoság felkeltése. Jól érthető, tagolt, helyes magyar beszéd elsajátítása. Mozgásuk koordinált, könnyed, biztonságot tükröző legyen.

Feladatunk:

A személyiségformálás, a közlések megkönnyítése (kapcsolatteremtés-, tartás), a 3 - 6-7 éves korú gyerekeknek megfelelő dramatikus játék biztosítása.

A drámajátékkal gazdagítjuk a játékot, színesebbé tesszük a korrekciós foglalkozásokat. Viselkedési biztonságot, bátorságot nyújtunk a társadalmi élet területein. Ellensúlyozzuk a passzivitást, amit a tömegkommunikációs eszközök akaratlanul is elősegítenek.

Az ember szerepjátszó tevékenysége kisgyermekkorban kezdődik, s az életkor előrehaladtával a társadalmi szerepvállalások során fokozatosan fejlődik. A "mintha" játékok, a papás - mamás, katonásdi, királyosdi ugyanazokat a szerepjátszó képességeket igénylik, mint később a felnőtt élet speciális szerepei. Az óvodáskorúaknál megkívánható az emberek közötti szociális kapcsolatok alapszintű érzékelése, a hétköznapok alaphelyzeteinek fölismerése, a szociális tájékozódási képesség meglétének ellenőrzése, növelése. Az általános készségfejlesztő gyakorlatok során alapozó jelleggel kerülnek sorra az érzékelő-, ritmus- és fantáziagyakorlatok. Arra törekszünk, hogy valódi csoportmunka, jó együttműködés alakuljon ki. A mozgásgyakorlatok a népi játékokból és az egyszerű gimnasztikai gyakorlatokból állnak.

Megtanítjuk a magyar néptánc alaplépéseit, sportjátékokat, ügyességi játékokat végeztetünk. Fejlesztjük a testtudatot, s a térbeli tájékozódást. Egyszerű lazító gyakorlatokkal pihentetünk. A helyes légzés, hangképzés alapjait játékos beszédgyakorlatok formájában sajátítják el a gyerekek.

Óvodapedagógus modellszerepe és attitűdje:

- ❖ állandó személyes kontaktus a gyermekkel, párbeszéd és metakommunikációs úton (nem szemkontaktus, gesztikulációk, arckifejezések),

- ❖ derűs légkörben serkentő szavak, jelek használata,
- ❖ értő figyelemmel kísérvé a tevékenységet, ha szükséges, kapcsolódjon a rögtönzött játékokhoz, adjon mintát, fejlessze kreativitásukat,
- ❖ differenciált bánásmód, egyéni ütemű fejlesztés az együttes folyamatban,
- ❖ nevelési célok megtervezése, melyekhez a drámapedagógia módszereit kívánja alkalmazni.

A közös élmények különböző helyzeteket alakíthatnak ki, melyek hozzásegítenek a gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatásához.

5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Alapelvünk:

A harmonikus gyermeki személyiség alakításához szükséges a társas együttlét igénye, melyben az éneklés, dúdolgatás, együttmozgás természetessé válik, szinte a gyermek zenei anyanyelvét képezi. Az óvoda környezete, zenei adottságai, éneklési kultúrája, igénye segíti a célunk megvalósítását.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Célunk:

- ❖ A gyermekekkel megszerettetni a zenét, a dalokat, az éneklést, a mondókázást. Fejlesztani esztétikai érzéküket, zenei hallásukat, mozgáskultúrájukat és ritmusérzéküket.
- ❖ Kialakítani zenei ízlésüket, megalapozni zenei anyanyelvüket. Megéreztetni a közös éneklés, a közös játék örömét.
- ❖ Fontosnak tartjuk a műveltség megalapozását, amit az irodalom mellett a hagyományok, a népszokások, a dalok-mondókák gondosan megválogatott felhasználásával érünk el.
- ❖ Megismerjük és felhasználjuk a család zenei hagyományait, művészeti – hangszeres ismereteit.
- ❖ Az óvoda barátságos légkörével erősítjük a gyermekek természetes igényét a tánkra, éneklésre, zenehallgatásra a napi tevékenység folyamatában. A nap bármely szakában a hangszereket, egyéb zenei eszközöket a gyermek számára elérhetővé tesszük, hisz az eszközök segítik a gyermek zenei képességének fejlesztését, fokozzák kedvüket, örömeiket, érzelmeiket.
- ❖ Anyaggyűjtést végzünk: a válogatott dalos anyag tartalmaz: játékos, kreatív hallást, ritmust fejlesztő, vidám, tréfás dalokat, melyek igazodnak a gyermek életkorához, fejlettségéhez. Alkalmasak ünnepek, hagyományok szebbé, vidámabbá tételére.

Feladataink:

Az ének–zenei tevékenységgel fejlesztjük a gyermek ritmus, hallás és komplex zenei képességeit:

- ❖ Az óvodai nevelés során meg kell ismertetnünk a gyermekeket népzenei és komolyzenei művekkel, amelyek felébresztik a zenei érdeklődésüket, kezdik alakítani zenei ízlésüket. Lényeges, hogy a zenei anyag kiválasztásánál a kortárs művészeti alkotások is legyenek jelen. Minél több népdallal, népi játékkal kell megismertetni a gyermekeket, mert ezeken keresztül ismerkednek meg a hazai és más népek hagyományaival, és ezzel segítjük a hagyományok tovább élését.
- ❖ Ritmusfejlesztés: egyenletes lüktetés megéreztetése, (dalok, mondókák ritmusának megfigyeltetése), tempóérzék fejlesztése és az ettől eltérő különbségek felismerése, ütemérzék fejlesztése különféle mozgások összekapcsolásával.

- ❖ Hallás fejlesztés: hangmagasság érzékeltetése, hangszín – , dinamikaérzék, éneklési készség, tonális érzék, hangápolás, hangképzés fejlesztése.
- ❖ Komplex képességfejlesztés: formaérzék (motívumok hosszának megéreztetése), emlékező képesség, dallamfelismeréssel, visszhangjátékkal, improvizációs készség, kreativitás (ritmika, dallamjáték), belsőhallás fejlesztés.
- ❖ A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, énekes játékok, a zenélés örömet nyújt a gyermekeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat ez a fejlesztés egyik alapja
- ❖ Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában
- ❖ A gyermekek képességeiknek megfelelően tisztán, helyes szövegkiejtéssel való éneklésének fejlesztése;
- ❖ Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
- ❖ Életkor függvényében, az egyéni érdeklődés figyelembe vételével ismertesse meg az óvodapedagógus a gyermekeket minél több általuk is használható hangszerrel.
- ❖ Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel.

Érzelem: a zenei nevelést is felhasználjuk az érzelmi élet színesebbé tételére. Arra törekszünk, hogy a kisgyermek felismerje a zene szépségét, dallamok ritmikáját. Az érzelmek kifejezésére a zenét is segítségül hívjuk.

A fejlesztés tartalma

3-4 évesek

- ❖ ismerjenek 5-7 mondókát, ölbeli játékot és 10-14 énekes játékot, 2-3 műdalt
- ❖ közvetve ismerjék meg a zenei alapfogalmakat
- ❖ egyenletes lüktetés érzékeltetése játékos mozdulatokkal
- ❖ zenehallgatás: óvónői ének, hangszeres zene
- ❖ egyszerű ritmikus hangszerek használata

4-5 évesek

- ❖ ismerjenek meg 4-6 új mondókát, 12-15 új gyermekdalt, 3-4 alkalmi dalt
- ❖ szerepcserés, párválasztó, fogyó gyarapodó énekes játékokat játszanak
- ❖ önállóan énekelgessenek
- ❖ hallásfejlesztés: halk-hangos, magas-mély érzékeltetése
- ❖ ritmusérzék fejlesztés: gyors-lassú, egyenletes lüktetés, motívumhangsúly, dalok mondókák ritmusának érzékeltetése
- ❖ kérdés felelet játékok
- ❖ ritmushangszerek használata
- ❖ zenehallgatás
- ❖ legyen mindennapos a zenei élményközvetítés

5-6-7 évesek

- ❖ ismerjenek meg 3-4 új mondókát, 20-26 új gyermekdalt, énekes játékot, 5-6 alkalomhoz illő műdalt
- ❖ bonyolultabb – páros, kapus, hidas, párcserés, sorgyarapító, fogyó- játékokat játszanak
- ❖ egyszerű tánclépések gyakorlása
- ❖ tiszta éneklés elősegítése

- ❖ hallásfejlesztés zenei fogalompárok összekapcsolása tempóváltoztatással, dallambújtatással, hangszínelismeréssel
- ❖ ritmusérzék fejlesztés: gyors-lassú, egyenletes lüktetés, motívumhangsúly, dalok mondókák ritmusának érzékeltetése
- ❖ zenei formaérzék fejlesztő játékok
  - ❖ hangszeres játék
  - ❖ zenehallgatás

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

Dalanyag:

- ❖ Tudjon kb. 20 dalt, 5-6 műdalt, 8-10 mondókát
- ❖ Énekeljenek csoportosan és egyénileg, önálló indíttatása, tisztán, helyes kezdő magasságban, és tempóban
- ❖ Dallam és ritmusmotívumokat énekeljék, tapsolják vissza

Hallásfejlesztés:

- ❖ Magas és mély, oktáv és kvint távolság térben mutatásától jussanak el a motívumok dallamvonalának mutatásáig
- ❖ Halk-hangos különbsége: halk és hangos gyors és lassú fogalompárokat együtt gyakorolják
- ❖ Dallamfelismerés: jól ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerről, kezdő, ill. belső motívumról
- ❖ Dallambújtatás: (belső hallás fejlesztése), belső énekléssel, folyamatos tempóban, rövid és hosszabb egységekkel
- ❖ Motívum visszhang, kitalált szöveggel is csoportosan és egyénileg, folyamatosan
- ❖ Hangszínek megfigyelése: sokféle zörej, zenei hang, egymás hangjának felismerése, zaj iránya, távolsága
- ❖ Zenehallgatás: hosszabb énekelt, vagy hangszeresen előadott dal figyelmes hallgatása, érdeklődő élvezete

Ritmusérzék fejlesztés

- ❖ Egyenletes lüktetés járással, tapssal, ritmushangszerekkel, egyenletes lüktetés és ritmus különbsége, összekapcsolása
- ❖ Ritmus: dalok és mondókák ritmusának kiemelése, dallamfelismerés ritmusról
- ❖ Tempókülönbségek: gyors és lassú különbsége, önálló irányítással is, tempótartás óvónő nélkül is.
- ❖ Mozgástérformák: esztétikus együtemű mozgás, változatos térforma, játékos táncmozdulatok
- ❖ Ütőhangszerek: dob, háromszög, cintányér, népi hangszerek változatos használata a dalokhoz alkalmazkodva
- ❖ Zenei formaérzék. A motívum hangsúlyának kiemelése, tapssal, járással, játékos mozdulatokkal
- ❖ Zenei alkotókedv: zenei kérdés-felelet kitalálása motívumonként, mondókára dallamkitalálás, saját szöveg. Élvezettel tudnak zenét hallgatni.

Az óvodapedagógus modellszerepe, attitűdje:

- ❖ Befogadásra neveljük.
- ❖ Örömet szerezzen nekik (a boldogság egyik köve).
- ❖ Szellemi készenlétre neveljük.
- ❖ Új benyomásokat, új helyzetekkel való megismerkedés.

- ❖ Értékrendek alakítása.
- ❖ Családi zene hatalma.
- ❖ A legősibb esztétikai megnyilvánulás: az első zenei élmény a saját szívünk dobbanása, ritmusa ősi ritmusok áldozati beavatása.
- ❖ A nevelésben türelemre, megértésre van szükség: az értékrendek felépítése változik, mert a zenei kultúrának sokféle alakváltozata van; eközben kötődik érzelmekhez, indulatokhoz, hangulatokhoz, (megváltoztat, olyanhoz juttat, ami eddig nem volt); példaadás, kedvtelés, de felelősség is).
- ❖ A családdal a gyermek szüntelenül változó egyensúly.
- ❖ Figyelembe vesszük az adott csoport zenei képességét, és ahhoz mérten tervezünk.
- ❖ A tervezésnél három éves folyamatban gondolkodunk. A várható fejlettségi szintek rugalmasan értendők, három éves távlatban átfedik, kiegészítik egymást. A dalanyag mennyiségileg és minőségileg fokozatosan bővül, szabadságot adva az óvónőnek a válogatásra, nincs kijelölt kiscsoportos és nagycsoportos anyag.

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Alapelvünk:

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület, magában foglalja a rajzolást, mintázást, kézimunkát, festést, vágást, batikolást, varrást, barkácsolást.

Mindez a műalkotásokkal való megismertetésével együtt eszköz a gyermeki személyiség fejlesztéséhez. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A vizuális nevelés a gyermekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi képolvadási, komponálási, térbeli tájékozódó és rendező képességet.

Célunk:

A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezésére nevelés. Gazdagítani tér-, forma-, szín-képzeteiket, igényességük alakításával, elmélyítésével megalapozni esztétikai érzékenységüket, ízlésüket.

E tevékenységeknél törekszünk arra, hogy képzeletüket növeljük, így szolgáljuk kreativitásukat is. A képi, plasztikai világ tartalma oly tág, hogy még a láthatatlan világot is megközelíti. Érzelmi gazdagsággal ajándékoz meg, segít a harmóniateremtésben.

Feladataink:

- ❖ Fejlesztjük a gyermekek képi plasztikai kifejezőkészségét; komponáló, térbeli tájékozódó képességét; élmény és fantáziavilágát, gondolkodását, színeképzését, esztétikai érzékenységét.
- ❖ Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosítunk. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- ❖ Kihasználjuk a környezet adta lehetőségeinket: múzeumlátogatás, kiállítások.
- ❖ Természetes anyagokat is felhasználunk az alkotó tevékenységben.
- ❖ Fontosnak tartjuk az alkotás helyének kiválasztását, az eszközök minőségét és balesetmentességét.
- ❖ A gyermekek „műveit” kiállítjuk.
- ❖ Elősegítjük az önértékelés kialakulását, magatartás és erkölcsi érzék fejlesztését.
- ❖ Nemzettudatukat fejlesztjük a magyar mesterségek és a magyar művészet megismertetésével.
- ❖ Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

- ❖ A műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.
- ❖ Az anyanyelvi nevelés a vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztésével:
- ❖ megszólítással, szándéknyilvánítással, kéréssel, tudakozódással, különböző mondatfajták használatával, aktív és passzív szókincs bővítésével, véleménynyilvánítással, döntéssel, az ábrázoltak szóbeli elmondásával, formák, színek magyarázatával, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezésével, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélésével valósul meg.
- ❖ A gyermeket a környezet esztétikájának létrehozásának ápolása érdekében: megtanítjuk a látásra, a felfedezés öröme (szagolja, tapintsa, hallja) kifejezésére vagy gyakorlásra. Lehetőséget adunk az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- ❖ Az élmény adás folyamatában fontos, hogy a gyermek számára időt adjunk a látottak feldolgozására, ismerjük meg mi a véleménye a világról, a környezetéről.
- ❖ A feladatokhoz keresünk módszereket, azokat változatosan használjuk. Sétával, kirándulással megfigyelve a természeti és társadalmi környezetet, azok jelenségeit, változatosságát.
- ❖ Segítjük a gyermeket egyedi, egyéni módszerekkel, úgy hogy hagyjuk kibontakozni, egyedivé válni tehetség gondozással, felzárkóztatással, differenciált fejlesztéssel.
- ❖ A helyes eszközhasználat megtanítása, a felhasználásra kerülő anyagok tulajdonságainak megismertetése. Többféle technikai megoldás, változatosság biztosítása. A rajzolás, mintázás, kézimunka esztétikai nevelésünk szerves része.
- ❖ A környezetben való tájékozódásban a vizuális látás meghatározó alapot nyújt az értelmi fejlesztéshez.
- ❖ A gyermekek „látásának” fejlesztésével pontosabbá tesszük észlelésüket, érzékelésüket, gondolkodásukat, formaérzéküket és esztétikai igényességüket. Mivel a kisgyermeknek még nincs kialakult ízlése, ezért nagy a felelősségünk abban, hogy a környezetükből származó különböző behatásokat vagy felerősítjük, vagy megerősítjük, esetleg semlegesítjük.
- ❖ Az „anyag” alakíthatósága során fejlődik a finommotorika és a szem-kéz koordináció. A gyermekek egész napi játékok során látják, tapasztalják az általuk használt eszközök, anyagok sokféle tulajdonságát, variálhatóságát, formálhatóságát. Az alkotótevékenység mindennapos biztosítása kiemelt feladatunk.
- ❖ Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A tevékenység tartalma:

3-4 éves korban:

Képalakítás

- ❖ firkálgatás, festés, rendezgetés a gyerekek kedve, érdeklődése szerint
- ❖ ábrázolás próbálgatása különböző nagyságú felületeken, változatos anyagú papírokon
- ❖ vonalak, színek színes zsírkréttával, puha-vastag ceruzákkal, színes krétákkal nagy felületű papíron

- ❖ emberalak- részei- fej- törzs, végtagok
- ❖ tájékozódás nagy felületen

Plasztikai munkák

- ❖ kezdeti fokon, gyurkálgatás, díszítés, különböző eljárásokkal-karcolás, nyomat termésekkel
- ❖ különböző tárgyak gyűjtése, rendezgetése-formájuk, színük, tapintása
- ❖ tapasztalatok szerzése az anyagok tulajdonságairól: karcolható, nyomot hagy, oldható, képlékeny
- ❖ formálás lehetőségeinek próbálgatása: tépés, nyomkodás, ütögetés, darabolás, gömbölyítés, sodrás, simítás, karcolás, gyűrögetés, ragasztás

Építés

- ❖ különböző formákból egyenesen, görbén, körben, tetszés szerinti alakzatban
- ❖ évszakoknak megfelelően: homok, hó tapintása, formálhatósága

5-6-7 éves korban

Képalakítás

- ❖ ember alakzatok, környezet, tárgyak rajzolása saját elképzelés szerint mese élmény vers élmény
- ❖ színek megismerése, megnevezése
- ❖ vékonyabb-vastagabb vonalak tagoltabb formák ritmusba rendezése, díszítése
- ❖ festés ecsettel, gombfestéssel, temperával, viasz és zsírkrétával színkeveréssel is
- ❖ agyagozás-lenyomattal, szurkálással, karcolással
- ❖ képalakítás fonal- pálcika-ragasztással tépés, ragasztás
- ❖ színkeverések (piros+fehér=rózsaszín)
- ❖ színre, formára, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok térvizonyok

Plasztikai munka

- ❖ válogatások: laposság, gömbölyűség, szabályosság, szabálytalanság, felületi tulajdonság szerint
- ❖ tagolt ember-állatformák mintázása
- ❖ konstruálás-miből mit lehet készíteni
- ❖ díszítés, fonás, sodrás
- ❖ képlékeny anyagok formálása

Építés

- ❖ különböző anyagokból térbeli rendezés
- ❖ emlékezet után tárgyak,formák megfigyelése megjelenítése
- ❖ keveréssel szín előállítás
- ❖ különleges technikák kipróbálása
- ❖ leporelló-képeslap készítése

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ❖ Képkalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket
- ❖ Örülnek egyéni és közös kompozícióknak
- ❖ A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdaság, a színek variálása. Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket

- ❖ Plasztikai munkáik egyéniek, részletezők
- ❖ Téralakításban, építésben közösen részt vesznek
- ❖ Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne
- ❖ Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak alkotásaikról
- ❖ Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket

Óvodapedagógus modellszerepe, attitűdje:

- ❖ ismerjük a művészeti területeket,
- ❖ igényes megjelenésünkkel jó ízlést sugározunk,
- ❖ együtt dolgozunk, alkotunk a gyermekekkel,
- ❖ esztétikai alkotásokat hozunk létre.

5.5. A mozgás

Alapelvünk:

Tudjuk, hogy a gyermekek mozgásaktivitása, mozgásvágya 3 - 7-8 éves korban a legerősebb, éppen ezért az a legfontosabb, hogy a gyermek jó közérzete érdekében olyan életstílust alakítsunk ki, melyben a mozgástevékenységeknek elsődleges szerepe van. A gyermek szívesen mozog, hiszen a mozgás a játék egyik lehetősége és örömforrása is. Ezért minden lehetőséget kihasználunk, hogy biztosítsuk a gyermekek számára a mozgást.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Célunk:

A természetes mozgásokat: járás, futás, ugrás, mászás stb. változatos formában építsünk be az utánpótlásra ösztönző mozgásos játékokban. Fejlesztésünk célja a differenciált feladatadás, pozitív megerősítés. A személyiség fejlesztése, mozgás megszerettetése, rendszeres aktív mozgáshoz szoktatás.

A gyerekek testi képességeinek sokoldalú, arányos fejlesztése.

A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége, fejlődésének elősegítése.

Változatos, sokszínű és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák, játékok szervezése, mellyel biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.

Feladatunk:

- ❖ A gyermekek természetes mozgását fejlesztjük tornával és mozgásos játékokkal.
- ❖ Folyamatosan növeljük a testi képességeket, mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség.
- ❖ Megalapozzuk a gyermeki szervezet növekedését teherbíró képességét.
- ❖ Mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.
- ❖ Figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat.
- ❖ Nem a gyakorlatok tökéletes kivitelezésére törekszünk, hanem azokat a készségeket és képességeket kívánjuk kialakítani, amelyek majd a pontosabb mozgás elvégzését segítik elő.
- ❖ A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése.

- ❖ A mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével a mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.
- ❖ Olyan mozgásos játékokat, tevékenységeket, feladatokat tervezünk, melyek rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.
- ❖ Biztosítjuk a tevékenységhez az élményt, megfelelő időt, helyet és eszközt.
- ❖ A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- ❖ Az anyanyelvi nevelés az alábbi területeken jelenik meg: mozgásformák megnevezésével megvalósuló szókincsbővítés, elvont gondolkodás, keresztcsatornák fejlesztése.
- ❖ Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.
- ❖ A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás fejlődésére.

Mozgásfejlesztés keretei:

1. Testnevelés foglalkozás:

A gyermekek számára kötelező tevékenység itt történik a gyermekek tudatos, tervszerű életkori sajátosságainak megfelelő fejlesztése.

Fejlesztési feladatok:

- ❖ Tapasztalatokat szerzünk a család mozgás kultúrájáról, a gyerek mozgásfejlettségi szintjéről.
- ❖ Kondicionáló és koordinációs képességek, a testrészek, az oldaliság, az énkép fejlesztését segítő mozgásokat, mozgásos játékokat végzünk.
- ❖ Tornateremben és jó idő esetén szabadban végezzük ezeket a szervezett mozgásokat.
- ❖ Fokozatosság elvét figyelembe vesszük.
- ❖ Nagymozgásukat, egyensúlyérzéküket fejlesztjük.
- ❖ Megismerkedtetjük a gyerekeket különböző járás, futás, ugrás, támasz, egyensúly - gyakorlatokkal. Gyakorolják a különböző függéseket, megismerkednek különböző kézi eszközökkel (labda, karika stb.)
- ❖ Szem-kéz-láb koordinációs gyakorlatokat végzünk.
- ❖ Fejlesztjük a finommotorikájukat is.
- ❖ Versenyjátékokat szervezünk, melynek során fejlődik közösségi érzésük, segítjük az egészséges versenyszellemük az önfegyelmük, figyelmük megerősödését.
- ❖ Elősegítjük a térben való mozgásukat, a térirányok pontos felismerését.

A tevékenység tartalma:

3-4 éves korban

- ❖ Játékos, természetes mozgásformák, utánzó mozgások, nagymozgások:
Különböző mozgások, járások, futások, csúszások, mászások, kúszások, ugrások talajon, szereken, tárgyak alatt vagy fölött, szer megkerülésével.
- ❖ Egyensúlyozó járások talajon, vonal között, vonalon és szereken.
- ❖ Gurulás a test hossz tengelye körül, kézi szerrel.
- ❖ Dobásgyakorlatok (labda, babzsák) fogás, elengedés, elkapás, bedobás, gurítás.
- ❖ Térbe mozgások, testnevelési játékok: szétszórt alakzatban, futások, járások, jelek alapján elindulások, megállások, futások irány- és helymegjelöléssel, hullámvonalban járás, futás, vonatozás.
- ❖ Járás, futás eszközök megkerülésével akadályok átlépésével, sávok között.
- ❖ Ugrások: mélyugrás, távolugrás.
- ❖ Csúszások asztalon, padon, karhúzással, tolással.
- ❖ Kúszás térden és tenyéren, padon.
- ❖ Mászás talpon, tenyéren.
- ❖ Függeszkedés: egyszerű függés gyakorlatok.
- ❖ Dobás gyakorlatok: függőleges és vízszintes célba különböző méretű eszközökkel,
- ❖ Labdavezetések: gurítás, átadás.

4-5 éves korban

- ❖ Hossztengely körüli gurulás különböző szerek fogásával.
- ❖ Guruló átfordulás előre guggoló támaszból, zsugorkanyarulati átugrás előkészítő gyakorlata.
- ❖ Futó játékok, futások meghatározott kiinduló és befejező helyzetekbe való érkezése.
- ❖ Futó játékok eszközök beépülésével: szalag, kendő, bot, karikák különböző méretekben, egyensúlyozó eszközök, kötelek (ugró-, húzó-), bordásfal, tornaszőnyeg, padok, zsámolyok, body-roll hengerek, Greiswald készlet, ugráló labda, labda, ejtőernyő, csoportszoba asztalai, udvari mozgásfejlesztő eszközök (mászókák, csúszdák, biciklik).
- ❖ Egyszerű fogó játékok, fogójáték utánzó mozgással.
- ❖ Speciális járások, futások, iram és irány - változtatások, tempóváltással.
- ❖ Gimnasztikai vonatkozású gyakorlatok, páros gyakorlatok.
- ❖ Ugrás gyakorlatok:
Különböző szökdelések, átugrások.
Sorozat ugrás: magasugrás, távolugrás, támaszugrás talajon, szeren, szőnyegen.
- ❖ Csúszás – hason, háton, előre, hátra.
- ❖ Mászás szereken fel – le – át, rézsútos padon.
- ❖ Kúszás tárgyak között és alatt.
- ❖ Kézenállás előkészítése.
- ❖ Guruló átfordulás előre, hátra.
- ❖ Zsugorkanyarulati átugrás padon.
- ❖ Függeszkedés: lefüggések, lengések, függeszkedve, tovahaladás.

5-6-7 éves korban

- ❖ Dobásgyakorlatok különböző méretű és súlyú szerekkel.
- ❖ Kétkezes alsó és felső célba dobás.

- ❖ Labdavezetés.
- ❖ Versenyjátékok, szabályjátékok, csapatjátékok.
- ❖ Testnevelési játékok:
- ❖ Fogójátékok 1-2 fogóval.
- ❖ Érintős fogó, kötetlen vagy meghatározott területen.
- ❖ Fogó játékokba épített egyszerű szabályok:
- ❖ Meghatározott testhelyzet.
- ❖ Terület (ház) beiktatásával.
- ❖ Labdajátékok párosával, csapatban, labda kiütő, labdagyűjtő, szabadulás a labdától.
- ❖ Ügyességi játékok.
- ❖ Versenyjátékok: sor – váltó – és csapatjátékok kombinált eszközökkel.

2. Mindennapos szervezett és szabad mozgás:

Az időjárástól függően csoportszobában, udvaron, tornaszobában végezzük. A játékot, a játékosságot alkalmazzuk alapvető eszközként. Úgy állítjuk össze a néhány perc anyagát, hogy felfrissülést, edzést, igazi örömet jelentsen a gyermekek számára. A nap bármely részében és bárhol szervezhető.

3. Játékidőben történő szabad mozgáslehetőségek:

A játék során megfelelő helyet, időt, eszközt, élményt biztosítunk a mozgásos gyakorlatokra, mozgásos játékok játszására. Csoportban különböző módon variálható, hordozható tornaszerek, kint a fából készült fejlesztő játékok állnak rendelkezésünkre.

Ezeket a szereket változatosan, önállóan gyakorolhatják a mozgásokat, elsősorban a nagymozgások fejlesztését szolgálják. A különböző talajú udvarunk (beton, fű, homok, mulcs) is sok edzési lehetőséget kínál. A csoportszobai játékok során is lehetőség van a finommotorika és a szem-kéz koordináció fejlesztésére (rajz, festés, gyurmázás, puzzle, gyöngyfűzés, hajtogatás stb.). Ezek gyakorlására az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk.

Kiegészítő mozgástevékenységek

Vízhez szoktatás:

Célunk: a gyermekek vízi biztonságának megteremtése. Alapvető viselkedési formák megtanulása.

Lábtorna:

Célunk: hogy gyermekeinkben kedvet ébresszünk és megtanítsuk azokat az alapvető és játékos elemeket tartalmazó gyakorlatokat, melyeket otthon is rendszeresen végezhetnek majd.

Zene-tánc:

Célunk: A mozgásban megláttatni milyen szép, gyönyörködtető és milyen kifejező még egy mozdulat is.

A fejlődés várható eredménye:

- ❖ A rendszeresen és megfelelően szervezett mozgásos tevékenységeink eredménye, hogy gyermekink szívesen és örömmel vesznek részt benne.
- ❖ Igénylik a rendszeres mozgást az óvodán belül és a szabadban egyaránt.
- ❖ Nagymozgásuk, testi képességeik – erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság – egyéni sajátosságukhoz mérten fejlettek.
- ❖ A torna és mozgás tevékenységek során finommotorikájuk, vizuális – verbális memóriájuk, akarati tulajdonságaik fejlődnek.
- ❖ Tolerálják saját és társaik egyéni adottságait.
- ❖ Társas kapcsolataik fejlettek – tudnak egymásra figyelni, elfogadják a csapatjátékban
- ❖ megélt sikereket és kudarcokat.

Az óvodapedagógus modell szerepe, attitűdje:

- ❖ Olyan feltételeket kell teremtenünk, amelyekben a gyerek mozgásöröme, aktivitása kiteljesedik.
- ❖ A játéktevékenység során mozgásos játékokat kezdeményezünk vagy a gyerek spontán kezdeményezését erősítjük.
- ❖ A gyermek-óvodapedagógus-család együttlétek szervezésével a szabadidő hasznos eltöltésére törekszünk.
- ❖ A szervezett testnevelés fejlesztő határát tudatosan tervezzük.
- ❖ Szervezésünk körültekintő, feladatvégzés, feladatadás, játékos.
- ❖ Fontosnak tartjuk a pozitív megerősítést, az óvodapedagógus-mozgásmintát.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

Természeti társadalmi környezet megismerése, környezettudatos magatartás kialakítása

Alapelvünk:

Az emberiség régebben szinte együtt létezett a környezetével, a legfontosabb törvényszerűségeket a természetből merítette. Korunk embere gyakran már nincs is tudatában annak, hogy valójában maga is a természet része. A következő generációk jövője attól függ, hogy milyen szemlélettel, értékrenddel, viselkedéskultúrával rendelkezünk, hogyan viszonyulunk természeti, társadalmi környezetünkhöz.

A gyermeki személyiség válogat abból, ami számára fontos, ezekből egyszerűsít, lényegét emel ki, ami neki fontos. Mindezt érzelmi alapon teszi, ezért nem mindegy mit kínálunk számára. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Mindezek érdekében a John Dewei féle projekt típusú tervezést használjuk. Ennek a módszernek a központjában egy gyakorlati probléma áll, melyet a gyermekek több oldalról dolgoznak fel.

Legfőbb jellemzője a differenciálás, kooperálás.

Célunk:

- ❖ A gyermekek az érdeklődésükből fakadó aktív tevékenység során spontán és szervezett formában szerezenek tapasztalatokat a közvetlen és tágabb természeti-társadalmi környezetről, annak formái, mennyiségi, téri viszonyairól; hogy az így szerzett ismeretekkel segítsük őket abban, hogy életkoruknak megfelelően biztonságosan eligazodjanak, tájékozódjanak az őket körülvevő világban.
- ❖ Olyan gyermekeket nevelni, akik szeretik a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, ismerik környezetüket.
- ❖ Fogékonyak a körülöttük lévő élő és élettelen környezet szépsége iránt, megtalálják a jót és szépet, képesek a tenni akarásra.
- ❖ Az óvodáskorú gyermekek környezettudatos viselkedésének megalapozása
- ❖ A fenntarthatóság, mint pedagógiai célunk, magába foglalja a jövő iránti felelősségre és az egészséges életvitelre nevelést. Számunkra ez azt jelenti, hogy védjük környezetünket, nem szennyezzük, az újrahasznosítás elvére, az erőforrások takarékoskodására neveljük a ránk bízottakat.

- ❖ Kiemelt fontosságú, hogy elősegítsük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlesztését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Feladataink:

- ❖ Elősegítjük a sokoldalú megtapasztalást, a környezet tevékeny megismerését.
- ❖ Alkalmat, időt, helyet biztosítunk a spontán és szervezett ismeret- és tapasztalatszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak kialakítására.
- ❖ Kihasználjuk a helyi adottságokat és környezet adta lehetőségeket
- ❖ Építünk a gyermek élményeire, tapasztalataira.
- ❖ Fontos feladatnak tartjuk a szülőföld az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismerését, hazaszeretetre nevelést.
- ❖ Megtanítjuk látni őket, eligazodni a környezetünkben.
- ❖ Megismertetjük a gyermekkel a társadalom résztvevőit, magát az embert, önmagukat, testüket, nemi szerepüket.
- ❖ Mindent a saját környezetében figyeltünk meg, ezért igyekszünk minél több időt-fordítani a szabadban való megfigyelésre, megtapasztalására (udvar, akvárium, kiskert, kirándulások, városi felfedező séták). S amit nem tudunk saját környezetében megfigyelni, könyvekkel, az internetről letöltött képekkel vagy videókkal ismertetjük meg.
- ❖ Fejlesztjük közlekedési kultúrájukat.
- ❖ Már óvodáskorban el kell kezdenünk a környezetvédő, természetszerető ember személyiségének kialakítását. Ebben az életkorban teremtjük meg az érzelmi vonzódást a természet iránt, s ekkor alakítjuk azoknak a szokásoknak a körét, amelyek szilárd alapot adhatnak a további életkorokra. Fontosnak tartjuk, hogy megismerjék gyermekeink a megújuló energiaforrásokat is.
- ❖ Összességében feladatunk a gyermekek számára érthető, valós helyi környezeti témakörök összeállítása, természetes helyzetben történő élmény- és tapasztalatszerzés biztosítása, amely számukra sokféle matematikai összefüggésben megvizsgálható, felfedezhető és feldolgozhatóvá válik.
- ❖ A tevékenység megszervezése, differenciált szervezeti formáinak megteremtése
- ❖ A gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése az átélt élmények, a közvetlen tapasztalatok, vizsgálódások, kísérletezések és azok feldolgozása során.

Feladataink a projektek során a fent leírtakon túl:

- ❖ Minden projekt témában kezdeményezzünk konkrét célú otthoni gyűjtőmunkát.
- ❖ Témán belül törekszünk a nagycsoportos gyermekekkel való közös tervezésre.
- ❖ A téma elindítását megelőzően megbeszéljük a felvetett problémát.
- ❖ Minden témakörhöz tervezünk kisebb csoportokban élmény- és tapasztalatszerző megfigyelési lehetőségeket
- ❖ Ezekről a pillanatokról készítünk fotókat, az élmények felidézéséhez, és a projekt lezáró album készítéséhez.
- ❖ A projekt megtervezéséhez és feldolgozásához használjuk a projekt falat.
- ❖ Az élményeket, tapasztalatokat igyekszünk hatékony, érdekes eszközökkel feldolgozni, amelyek biztosítják a logikai műveletei sorok alkalmazását
- ❖ Minden feldolgozandó témához tervezünk egyéni, páros vagy mikrocsoportos fejlesztő játékokat.
- ❖ A gyűjtött anyagból esztétikusan összeállított kiállítást készítünk a gyerekekkel

Nevelési folyamatunkban minden mindennel összefügg, a komplexitást tartjuk szem előtt. Épp ezért a környezeti nevelés átszövi a többi nevelési területet is:

- ❖ A verselés, mesélés összefonódása a környezeti neveléssel az érzelmi nevelés nagy színtere. A természet érdekességei a mesében jobban felkeltik a gyermek érdeklődését. A versekben a költői szóhasználat színessé teszi a környezetben előforduló változásokat (pl.: levélhullás ősszel: "s mire a lombok táncukat eljárák") ez fejleszti anyanyelvüket, bővíti szókincsüket, növeli a szépség, irodalom iránti igényüket.
- ❖ A természet kincseit felhasználva örömet az alkotás. A rajzolásban, kézimunkában szerepet kap a termékekkel, növényekkel való képalakítás, barkácsolás. Eközben megfigyelik a természet színeit, illatait, szépségét, harmóniáját, arányokat, formákat.
- ❖ Kirándulások alatt nemcsak megfigyelik a természetet, de jól mozognak is a gyerekek. Sok verseny és szabály játékot szervezünk szabadban. Levegőzés alatt tapasztalják az évszakok, időjárás változásait, a különböző környezeti elemeket: szél, eső, hó, köd, napsütés.
- ❖ Mindezek mellett az anyanyelvi nevelés is nagy teret kap, hisz beszélgetések segítik az ismeretek feldolgozását, s ezáltal fejlődik beszédkészségük, új fogalmakat ismernek meg. Utánozzuk az állatok hangját, a környezet hangjait. Meghallgatjuk a gyermeket, s jó kérdésekkel továbbvisszük gondolatainkat. A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés a környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó. A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.

Programunk központjában a család, az érzelem, erkölcs, esztétika áll. S ezek átsövik a környezeti nevelésünket.

Segítségünkre vannak ebben:

- ❖ Közös kirándulások, séták, múzeumlátogatások.
- ❖ Otthoni séták alatt gyűjtögetés.
- ❖ Ünnepeken való együttes készülődés.
- ❖ Környezet szépségéért, tisztaságáért végzett közös munka.
- ❖ Az érzelmek megléte a legfontosabb: szeretetteljes kapcsolatban alakulhat ki a pozitív viszony a természethez, állatokhoz, növényekhez, természetvédelem, madár és állatvédelem, együttes élményszerzés, beszélgetés.
- ❖ Esztétikai nevelés: harmonikus szép környezetet igyekszünk kialakítani. Arra neveljük a gyereket, hogy vegyék észre a szépséget, a környezet esztétikáját. Megóvásában, alakításában aktívan vegyen részt.

A tevékenység tartalma:

Projektjeink:

- ❖ „Összetartozunk” (2 hét)
- ❖ „Érik a szőlő” (2 hét)
- ❖ „Állatok a barátaink” (2 hét)
- ❖ „Tökvicsonyi” (2 hét)
- ❖ „Márton nap” (1 hét)
- ❖ „Várakozás” (4 hét)

- ❖ „Itt a farsang, áll a bál” (2 hét)
- ❖ „Ez itt az én hazám” (2 hét)
- ❖ „Víz, víz tiszta víz” (2 hét)
- ❖ „Nyuszi fülét hegyezi” (2 hét)
- ❖ „Zöld Föld” (2 hét)
- ❖ „Szeretet” (2 hét)

Szabadon választható projekt témák:

- ❖ Én magam, emberi test – orvos gyógyító munkája
- ❖ Megújuló energiák
- ❖ Óvoda;- óvodástársak – korcsoport szerint (jelek)- szomszédos csoport – dolgozók – óvoda udvar
- ❖ Természeti környezet; - növények – állatok
- ❖ Természetvédelem; - környezettudatos életvitel – szelektív gyűjtés (műanyag kupakok, papírgyűjtés, elemgyűjtés)
- ❖ Évszakok, napszakok
- ❖ Közlekedés
- ❖ Univerzum: planetárium
- ❖ Szülőföld, az ott élő emberek, hazai táj, helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit megtanulja szeretni

Korosztályok szerinti feldolgoása:

3-4 évesek:

- ❖ Testrészek, érzékszervek ismerete,
- ❖ Óvoda;- óvodástársak – korcsoport szerint (jelek)- szomszédos csoport – dolgozók – óvoda udvar megismerése
- ❖ Az óvoda környékén lévő növények, fák, megismertetése,
- ❖ Zöldségek, gyümölcsök megismertetése
- ❖ Az állatok felismerése, megnevezése
- ❖ Évszakokhoz fűződő időjárás megfigyelése, annak megfelelő öltözék megismerése
- ❖ Föld, víz, levegő ismerete, haszna
- ❖ Ismerkedjenek az ünnepek történetével, jelképeivel, dalaival,verseivel, az ünnephez kapcsolódó népszokásokkal, kézműves technikákkal.
- ❖ Alapszínek ismerete
- ❖ Óvoda környékén lévő intézmények, szobrok meglátogatása.

4-5 évesek:

- ❖ Testrészek funkciója, érzékszervek védelme
- ❖ Egészség-betegség
- ❖ Testséma fejlesztése
- ❖ Alap és kevert színek ismerete
- ❖ Szobanövények ápolása, gondozása
- ❖ Az óvodához közel lévő piac meglátogatása, helyes, udvarias viselkedés elsajátítása
- ❖ Zöldségek, gyümölcsök ismerete, zöldséges kert ápolása
- ❖ Az állatok életmódjuk, hasznuk
- ❖ Ünnepekre való készülődés, ajándékkészítés
- ❖ Szelektív hulladékgyűjtés

5-7 évesek:

- ❖ Testséma ismeretek
- ❖ Alap és kevert színek ismerete és létrehozása
- ❖ Zöldséges kert ápolása, ismeretek felhasználásával
- ❖ Csíráztatás, rügyeztetés, kísérletek végzése
- ❖ Növények részeinek ismerete, hasznuk, védelmük
- ❖ Az állatok kicsinyei, hogyan védjük, gondozzuk
- ❖ Az ember lételemei: víz, levegő
- ❖ Ünnepekre való készülődés.
- ❖ Természetvédelem, környezeti szennyezés veszélyei
- ❖ Égitestek, az univerzum

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- ❖ A gyermekek ismerik a tevékenységhez, projektekhez szükséges viselkedés alapvető szabályait.
- ❖ A gyermekek észreveszik, ismerik a környezetükben lévő művészeket, esztétikai alkotásokat.
- ❖ Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, ismereteiket rendezni tudják.
- ❖ Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- ❖ Tudják saját születési helyüket, és idejüket.
- ❖ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségben. Felismerik a napszakokat.
- ❖ A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket.
- ❖ Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását
- ❖ Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket
- ❖ Kialakul a beszédhelyzethez, és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszédük. Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformáik, szokásaik, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- ❖ Élvezik, és többször megtekintik a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken készült fotókat, videofelvételeket

Az óvodapedagógus modellszerepe, attitűdjei:

- ❖ óvodapedagógusaink természethez fűződő viszonya, értékrendje minta a gyermeknek, szülőknek.
- ❖ Törekszünk az élővilág sokoldalú megismerése, állandó önképzéssel bővítjük tudásunkat.
- ❖ Figyeljük a gyerektől jövő spontaneitást, kihasználjuk a természet adta lehetőségeket.
- ❖ Állandó lehetőséget adunk megfigyelésre, beszélgetésekre, tevékenységekre.
- ❖ Igyekszünk külsőnkkel is az esztétikus környezet részeseivé válni.

5.7. A munka jellegű tevékenységek

Alapelvünk:

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az

önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás. Játékidőben, élethelyzetekben, bármely tevékenységben adódik lehetőség munkavégzésre a gyermeknek.

Kezdetben önmagáért saját szükségleteik kielégítéséért végzik a munkát, az óvodapedagógus segítségével, majd később szívesen végzik munkát társaikért is.

Ez a fajta tevékenység, ha rendszerességgel tér vissza, és az egyén, a környezet, a közösség javát szolgálja, munkajellegű tevékenységgé válik. Mozgatója a gyerek aktivitási vágya és a felnőtt megerősítő, dicsérő értékelése.

A munka az óvodáskor végéig megőrzi játékos jellegét. A gyermekek a munkát éppúgy, mint a játékot, örömmel és önként végzik. Ebből adódóan a gyermekek szívesen azonosulnak a munka céljaival. A munka jellegű tevékenységek a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége.

Célunk:

- ❖ a gyermek sajátítsa el azokat a készségeket, jártasságokat, amelyek a társas együttélés fenntartását szolgálják
- ❖ munkaerkölc, felelősségérzet alapozása, kitartásra nevelés: a gyereket eljuttatni a célirányos kötelezettségvállalás befejező mozzanataig
- ❖ a gyermeki kipróbálási vágy sokrétű kielégítése kezdeményezőkézségének formálása az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása
- ❖ az anyanyelvi nevelés megvalósítása a tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

Munkajellegű tevékenység tartalma:

- ❖ önkiszolgálás (mely a gyerek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti);
- ❖ közösségért végzett tevékenység.

Közösségért végzett munkafajták:

- ❖ naposi munka: az önkéntesség dominál. A jelkép (kötény) nem csak a megbízást és feladatvállalást jelzi, hanem vonzóvá is teszi a tevékenységet, amire büszke és örömmel, sikeresen teljesíti azt. Kevés időt vegyen el a gyerekek játékából.
- ❖ mindennapi élettel kapcsolatos egyéni állandó illetve alkalmi munkák: udvar, teremrendezés, játékjavítás, egyéni megbízások, üzenetek teljesítése, ünnepi készülődés, házimunka jellegű tevékenységek
- ❖ növény és állatgondozás: a gyermek megismerkedik az egyes munkafolyamatokkal (ültetés, locsolás, etetés, itatás stb.), élősarok kialakítása a csoportokban, folyosón lévő élőlények gondozása, veteményes, virágos kert gondozása az udvaron.

Az óvodapedagógus modellszerepe, attitűdje:

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A legfontosabb azoknak a gyermekmértéti eszközöknek és állandó helyüknek a biztosítása, melyekkel a gyermekek testi épségét nem veszélyeztető munkák önállóan végezhetők.

- ❖ vegyes életkorú csoportokban a nagyok érdekében a feladatok differenciálása
- ❖ az emberi munka jelentőségének, az alkotás szépségeinek bemutatása
- ❖ szülők munkájának megismertetése
- ❖ a gyerekek önálló szükségletéből fakadó munkavégzésének támogatása, próbálkozásainak segítése, a túlterhelés és aktivitásuk fékezésének elkerülésével
- ❖ az óvodapedagógus példát mutat a munkához való viszonyában a gyerekeknek, szülőknek munkatársaknak
- ❖ figyelembe veszi a gyerek fejlettségi szintjét, teherbírását
- ❖ munkafogásokat bemutatja
- ❖ az óvodapedagógussal kialakult érzelmi megerősítés motivációja ösztönzi a gyerekeket a munka jellegű tevékenységek céltudatos végzésére.

5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Alapelvünk:

A gyermek tanul születésétől fogva, de nem szándékosan, hanem spontán, önkéntelenül és folyamatosan. Érdeklődése, kíváncsisága hajtja, de ebben érzelmei nagyban befolyásolják. Óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzások, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Óvodapedagógusaink a tanulást támogató környezet megteremtése során építenek a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése, képességek fejlesztése. A gyermek értelmi képességeit azok a szituációk fejlesztik legjobban, amelyeket önállóan old meg. Ez örömforrás és újabb tevékenységre ösztönöz. A tanulás során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakozását.

Óvodánkban komplex nevelés folyik.

A nevelésünk koncepciójából fakad, hogy a tanulás nem önálló tevékenységformaként jelenik meg. A játékban a nevelés folyamatában fontos, hogy a gyermeknek legyen alkalma a tanulásra spontán vagy irányított módon.

Cselekvés közben készségeket, jártasságokat szerez, amelyek által fejlődik értelme, intelligenciája.

Célunk:

- ❖ elsődleges célunk az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
- ❖ a gyermek értelmi képességeinek fejlesztése, mely a gyermek kompetenciájára épít.
- ❖ érdeklődő, sokoldalú, az ismereteket könnyen befogadó gyermekek nevelése.

- ❖ követelményeinket az egyéni teljesítőképességekhez mérjük, képességeiknek megfelelő feladatok elé állítjuk a gyermeket. Szükség esetén rugalmasan változtatunk előzetes terveinken.
- ❖ az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet és gondolkodás lehető legmagasabb szintre juttatása, az iskolaérettség kritériumainak elérése érdekében.
- ❖ a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaézés kialakítása, fejlesztése, fenntartása.

Feladataink:

- ❖ A tapasztalatszerzést alapvetőnek tekintjük, ezért elősegítjük ennek sokoldalúságát, játékosságát: mozgáson, cselekvésen, észlelésen keresztül.
- ❖ A gyermeki tevékenység motorja a játékkedv, utánzás, melyre építjük feladatainkat.
- ❖ Napi munkánkban arra törekszünk, hogy a környezetükben lévő ingerek aktivitásra késztessek, készségei, szokásai gyarapodjanak, tanuljanak.
- ❖ Az önkéntelen tanulási helyzetekben tudjuk ismereteiket leghatékonyabban bővíteni.
- ❖ A gyermeket önmagához képest fejlesztjük, ez tudatos tervezést igényel, differenciált feladatadást.
- ❖ Az egész nap folyamán a spontán adódó helyzetek kihasználása, ismereteik gyarapítása
- ❖ A módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazzuk
- ❖ A tervezett ismeretanyag elsajátításának játékos, élményt adó szervezése sok – sok mesével, verssel, mozgással
- ❖ Irányított megfigyelés tapasztalatszerzés, felfedezés lehetőségének megteremtése
- ❖ Különböző problémahelyzet biztosításával elősegítjük a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését.
- ❖ A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés biztosítása
- ❖ Használjuk a modern információfeldolgozási eszközöket
- ❖ A gyermekek kíváncsiságát felkeltve, spontán érdeklődésükre építve változatos tevékenységek biztosítása. Ennek érdekében indokolt esetben használjuk az IKT-eszközöket is.
- ❖ Az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás segítése, szokások kialakítása
- ❖ Az önálló tapasztalatszerzéshez az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközöket biztosítunk.
- ❖ Az alkalmazott pedagógiai módszereink: jártasságok és készségeik alakítása, értelmi képességeik és az iskolai tanulmányokhoz szükséges egyéb, pszichikus funkciók fejlesztését támogatják
- ❖ A tanulást támogató környezet megteremtése
- ❖ A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.
- ❖ A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembevételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával
- ❖ A tanulási folyamatban érzelmek közvetítése a gyermek felé, a gyermeki érzelmek bátor kinyilvánítására motiválás az interaktív közös együttműködésben, szövegértés-szövegalkotás megalapozása.
- ❖ Felismeri a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra.
- ❖ Csoportos tevékenységeknél is figyelünk az egyéni szükségletekre, és a gyermekek igényeinek megfelelő módszereket, eljárásokat alkalmazunk

- ❖ A gyermekek tévesztéseit, mint a tanulási folyamat részét kezeljük a bátortó neveléssel segítjük a megértést.
- ❖ Az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozzuk meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat.
- ❖ A továbbképzések által látott új módszereket, tudományos eredményeket igyekszünk beépíteni a mindennapjainkba
- ❖ Tevékenységeink során, illetve ünnepeink alkalmával használunk digitális eszközöket. (Cd-lejátszó, fényképezőgép)
- ❖ Céljainknak megfelelően, tudatosan tervezzük a tevékenységek módszereit, eszközeit.
- ❖ A tevékenységeket a céloknak megfelelően építjük fel.
- ❖ Folyamatosan igyekszünk fenntartani a gyermek motiváltságát, aktivitását.

Az óvodapedagógus modellszerepe, attitűdje:

- ❖ A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezzük, értékeljük, és ezekre alapozzuk tervező munkánkat.
- ❖ Olyan munkaformákat és elfogadó megerősítő szerepet teremtünk, melybe a gyerekek számára az önkéntelen tanulás lehetősége az egész nap folyamán adott.
- ❖ A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.
- ❖ Pozitív megerősítéssel, dicsérettel ösztönözzük a gyermeket a kívánt viselkedés elsajátítására.
- ❖ Sikerélményhez kell juttatnunk, amelynek motiváló hatására tudatosan építünk.
- ❖ A játékos tapasztalatszerzés lehetőségeit, a kezdeményezett foglalkozásokat a gyerek önkéntelen tanulási sajátosságainak figyelembe vételével szervezzük.
- ❖ A vegyes csoportok által nyújtott tanulás lehetőségeit célszerűen szervezzük, a foglalkozásokat szükség szerint kezdeményezzük.
- ❖ A családokkal való együttműködés során elfogadtatjuk a gyermeki tanulás sajátosságait.
- ❖ Fejlesztjük az értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, képzelet);
- ❖ Építünk a gyermekek szükségleteire, kíváncsiságára, folyamatosan motiváljuk őket, fenntartjuk érdeklődésüket.
- ❖ Olyan szituációkat teremtünk, amelyekben a gyermekek a kutatás és felfedezés örömét megérik;
- ❖ Lehetőséget biztosítunk a napi tevékenységek során, a megszerzett ismeretek, tapasztalatok gyakorlati alkalmazására.
- ❖ Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezünk, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével választjuk ki a leginkább megfelelőt.
- ❖ Visszajelzéseink, értékeléseink világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.
- ❖ Elősegítjük a gyermek önértékelésének alakulását.

5.8.1. Matematikai nevelés

Alapelvünk:

A matematika szerves része az óvodai nevelésnek. Beépül a környezeti nevelésbe, az egész napi cselekvésbe. Sokféle lehetőség biztosítja a tapasztalatszerzést, a felfedezés élményének érzékeltetésére.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi,

alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Célunk:

- ❖ elemi fontosságú a szabályok elsajátítása,
- ❖ matematikai összefüggések felismertetése,
- ❖ a gyermek megtanulja és alkalmazza a matematikai gondolkodás és cselekvés feladatait,
- ❖ logikus gondolkodás fejlesztése,

Feladatunk :

A környező világ alaki, térbeli, nagyságbeli, mennyiségi megismerésének lehetőségét ki kell használnunk, mert fejleszti:

- ❖ alapvető matematikai ismereteket,
- ❖ mennyiségi ismereteket,
- ❖ racionális értékelő képességet,
- ❖ tér-, sík- és mennyiségszemléletét
- ❖ ítélőképességet,
- ❖ önálló véleményalkotást,
- ❖ toleranciát,
- ❖ konfliktus kezelést, kompromisszumkészséget,
- ❖ felelősségérzést,
- ❖ feladattudatot,
- ❖ versenyképességet,
- ❖ elsődleges az élmények feldolgozása,
- ❖ célkitűzésünk legyen reális, az segíti a konfliktuskezelő képesség jó irányú fejlődését,
- ❖ érvelés, vita, de tudni kell indokolni bizonyítani,
- ❖ igaz és hamis egyértelmű legyen - így nevelhetünk önálló véleményalkotásra,
- ❖ fontos feladatunk: a gyermeknek legyenek elemi mennyiségi ismeretei,
- ❖ a szám fogalom kialakítása fontos, de a számlálásnak legyen funkciója, célja, érdekes, élményszerű legyen.
- ❖ A mennyiségfogalom érdekli a gyereket. Ezt mérésekkel alakíthatjuk ki a legjobban. Súly, tömeg mérést szemléletessé tesszük, legyen sok megtapasztalás: lássa, tapints a gyermek így térszemlélete is alakul
- ❖ Tevékenységközpontú játékos ismeretszerzésre van szükség.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ❖ Megértik és követik az óvodapedagógus kérdéseit, gondolatait. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról, saját gondolataikat szabadon is elmondják. Megítélik egymás állításainak igazságát.
- ❖ Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés végzésére, összehasonlításaikat szóban is kifejezik.
- ❖ Értik és használják az év során szereplő mennyiségeket, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat. /pl.: hosszabb, rövidebb, legrövidebb stb./
- ❖ Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is összemérnek, az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni.

- ❖ Elő tudnak állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- ❖ Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.
- ❖ Másolással képesek megépíteni a mintával megegyező elemekből, de színben, nagyságban eltérő elemekből is kirakni térbeli és síkbeli alakzatokat.
- ❖ Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.
- ❖ A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése: értik és követni tudják a irányokat, illetve a helyeket kifejező névutókat /pl.: alá, fölé, alatt, fölött, között, mit értünk a vízszintes síkban az alatt, fölött szavakon/.

Az óvodapedagógus modellszerepe, attitűdje:

A reakciók viszonyítások, összehasonlítások szőjék át az egész napot, a matematika legyen az óvónő fejében s "szórja" a gyermek felé, hogy észre se vegye.

5.8.2. A gyermek utolsó óvodai évében iskolai nevelés-oktatásra való felkészítése

A 2011. CXC. törvény 2019. szeptember 1-vel hatályba lépő módosítása kapcsán munkánkat kiegészítjük a tervezett, szervezett iskola-előkészítő tevékenységgel, mely az éves terveknek megfelelően valósul meg. Ez a tanköteles korú gyermekeknek kötelező jellegű tervezett, szervezett játékos feladatokból álló tevékenység. Időtartama 5-35 perc.

Célunk:

- ❖ átmenet biztosítása az óvoda - iskola között, és a gyermekeink megóvása a felkészületlenségből eredő kudarctól.
- ❖ Olyan készségek és képességek megalapozása, mélyítése, amellyel a sikeres iskolakezdés garantált.

Feladataink:

- ❖ Érdekes és változatos, játékos feladatokkal, képesség és készségfejlesztéssel alapozzuk meg az iskolai tanulást. Foglalkozásaink már az iskolára hangolják a gyereket, ahol a kooperatív, közös tevékenységek kerülnek előtérbe.
- ❖ Megkezdődik az írás-előkészítés, játékos formában, anélkül, hogy a gyerekek betűket írnának vagy rajzolnának. Figyelmet fordítunk a helyes ceruzafogásra, az is nagyon fontos, hogy biztosan kiderüljön, melyik a gyermek domináns keze.
- ❖ Nem feltétlen a tárgyi ismeret nyújtása a cél, hanem inkább a megismeréshez szükséges képességek kialakítása
- ❖ Játékosan fejlesztjük a verbális memóriát, rávezetjük a harmonikus vonalvezetésre, gyakoroljuk a hangérzékelést, a beszédértést, hogy kialakulhasson a pontos feladat értés.
- ❖ A gyerekek egyéni fejlődésének figyelembevételével való differenciált fejlesztés lehetőséget ad a segítségnyújtáshoz a lemaradók számára is, a felzárkózáshoz. A

felkészítés fontos része a motiváció, esélyteremtés a visszahúzódó gyermekek számára is az aktivitáshoz.

- ❖ Figyelembe vesszük a gyerekek eltérő fejlődés menetét, sokféleségét, s a különbözőségeket nem hibának, hanem a tanulás irányítás kiindulópontjának tekintjük.
- ❖ Megvalósítandó feladataink a gyerekek téri tájékozódásának biztos kialakítása. Az irányok ismerete, először testükön, a környezetükben, majd síkban a táblán, vagy a munkafüzetben is. A balról, jobbra haladási irány felismerése és alkalmazása elengedhetetlen az írás-olvasástanulásnál.
- ❖ Önállóságra nevelés

6. A fejlődés jellemző az óvodáskor végére

Célunk:

Olyan szemlélet kialakítása, mely épít arra, hogy a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

Testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- ❖ az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- ❖ megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- ❖ a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- ❖ érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- ❖ elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a

gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit; ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- ❖ egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- ❖ feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Feladataink:

a.) Érzelmi ráhangolás az iskolára, módszerei:

- ❖ közös iskolalátogatás
- ❖ régi óvodások meglátogatása, tanórán való részvétel
- ❖ az iskolai rendezvényeken való részvétel
- ❖ tanítókkal való találkozás az óvodában

b.) Közösséghez való alkalmazkodásban, erkölcsi szabályok fejlesztésében:

- ❖ egymás szeretetteljes segítése
- ❖ fegyelmezett, erőszakmentes, udvarias magatartás kialakítása
- ❖ összetartozás, felelősségtudat kialakítása
- ❖ egymás és a felnőttek munkájának szeretete, tisztelete
- ❖ népi hagyományok megismerése
- ❖ becsületre, igazmondásra nevelés magyar népmesékkal.

c.) Tanulást segítő tulajdonságok fejlesztése:

- ❖ feladattudat kialakítása
- ❖ feladatértés képessége
- ❖ akarat fejlesztése
- ❖ kudarcűrő képesség kialakítása
- ❖ fejből elmondott mesék, versek
- ❖ helyes ceruzafogás kialakítása.

d.) Segítség a szülőknek az iskolaválasztásban:

- ❖ pszichológus, tanítók véleményének meghallgatása

- ❖ az iskolák nyílt napjain való részvétel
- ❖ előadások szervezése
- ❖ gyermek képességeinek figyelembe vétele az iskolaválasztáskor.

A gyermekek abban a naptári évben, amikor a 6. életévüket augusztus 31-ig betöltik, tankötelessé válnak. Az iskola megkezdése alól felmentést a Szakértői Bizottság véleménye, és a szülő kérelme alapján az Oktatási Hivatal adhat. A szülő a kérelmét adott év január 15-ig kell benyújtsa a Hivatal felé.

A köznevelési törvény alapján az óvodában maradó gyermekek kapják meg az életkoruknak és egyéni érési ütemüknek megfelelő fejlesztést:

- ❖ a szocializáció terén
- ❖ a fejlődési lemaradások terén
- ❖ a tehetséggondozás terén.

Az óvodapedagógusok részéről átgondolt továbbképzést és önképzést igényel a **TEHETSÉGFEJLESZTÉS** és a **HÁTRÁNYKOMPENZÁLÁS!**

A kimenet végére, a változó világ hatására még inkább kitűnik minden gyermek egyedisége. Az egyénre szabott fejlesztés hatványozódik. Cél és feladatrendszerünk megfogalmazása módosul:

Feladatunk:

- ❖ az egyénre szabott fejlesztés fokozottabb figyelése,
- ❖ a nyomonkövetés konkrétabbá tétele,
- ❖ az óvodapedagógustól elvárható empátia és tudás mélyítése, a közvetett partnerek pontos ismerete az esélyegyenlőség megteremtése érdekében.

Az óvodapedagógus modellszerepe, attitűdje:

- ❖ megkönnyíteni, megtanítani a közösségi életben való részvételt,
- ❖ tanulási folyamatot a gyermek egyéni képességeire bontva segíteni, figyelembe véve a gyermek fejlődési mintáit,
- ❖ önellátásában önmaga képességeihez mértén fejleszteni.

7. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

7.1.1. Gyermekvédelmi feladatok

Alapelvünk:

A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény rendelkezése alapján a gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A köznevelési szülő törvény meghatározza, a gyermekek jogait, kizárja annak a lehetőségét, hogy bármelyik gyermek származása, színe, neme, vallása, nemzeti etnikai hovatartozása, vagy bármely más oknál fogva hátrányos, kizáró helyzetbe kerüljön.

Alapelvünknek tekintjük, a családokkal a bizalomra épülő korrekt, konstruktív kapcsolat kialakítását, gyermekeink jogainak, érdekeinek következetes képviselését.

Gyermekvédelem fogalma:

Minden gyermekre és ifjúra kiterjedő gondoskodás, pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi, jogi tennivalók összessége, amelyek a gyermek és a fiatalok, gondozását, ellátását, eltartását, nevelését, érdekvédelmét hivatott biztosítani.

Az esélyegyenlőségi program megvalósulása folyamatos feladat. Az óvodai nevelési programunk minden egyes fejezetében közvetlen vagy közvetett formában megjelenítettük az esélyegyenlőség megvalósítására irányuló törekvéseinket.

Gyermekvédelmi munkánk célja:

A gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése, prevenció, a hátránycsökkentés, a családokkal történő hatékony együttműködés.

Hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt a gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a jegyző megállapította.

Halmozottan hátrányos az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője önkéntes nyilatkozata szerint legfeljebb az iskola 8. évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen, és az óvodás, akit tartós nevelésbe vettek.

A gyermek hátrányos helyzetére utaló jelek:

- ❖ A család alacsony jövedelemmel rendelkezik
- ❖ Szűkös lakáskörülmények, egészségtelen lakhatási feltételek
- ❖ A szülők alacsony iskolai végzettsége
- ❖ Család hiánya, csonka család
- ❖ Deviáns környezet, szocializációs ártalmak
- ❖ Beteg vagy korlátozott képességű szülők

Veszélyeztetettség:

Olyan állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza. *Veszélyeztetett* az a gyermek, aki családjában vagy közvetlen környezetében ismétlődő vagy tartós elhanyagolásnak, fizikai, lelki bántalmazásnak, szexuális zaklatásnak, erőszaknak van kitéve, illetve alultáplált.

Veszélyeztetettségre utaló jelek:

- ❖ Bántalmazás
- ❖ Szülői felügyelet hiánya
- ❖ Elhanyagoltság
- ❖ Hajléktalanság, vagy rendkívül rossz lakáskörülmények
- ❖ Pszichés bántalmazás, szexuális zaklatás
- ❖ Éhezés
- ❖ Indokolatlan hiányzás
- ❖ Minimális jövedelmezési viszonyok

Tünetek a gyermekeknél:

- ❖ kommunikációs zavar
- ❖ agresszivitás
- ❖ pótcselekvések
- ❖ képességbeli elmaradás
- ❖ beszédhibák
- ❖ fáradékonyság

A gyermekvédelmi munkát segítő külső kapcsolatok:

- ❖ Gyermekjóléti Szolgálat
- ❖ Családsegítő Szolgálat
- ❖ Rendőrség
- ❖ Gyámhivatal
- ❖ Önkormányzat gyermekvédelmi csoportja
- ❖ Védőnő
- ❖ Házi orvos
- ❖ Pszichológus

Cél elérésében a feladataink:

Megelőzés (prevenció):

- ❖ Rendszeres kapcsolattartás a szülővel
- ❖ Gyermeki- szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában
- ❖ Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése
- ❖ Az eltérő fejlődési ütemű gyermekeknek megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása
- ❖ Együttműködés a gyermekvédelemben partner/társszervekkel
- ❖ Egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása
- ❖ A családot, a gyermeket megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése, szociális szolgáltatások (ingyenes étkezés, védőnő segítségével megfelelő ruhához, játékszerekhez való juttatás) megszervezése

A feltárás feladatai:

- ❖ Tünetek felismerése, problémák feljegyzése
- ❖ Tünetek okainak megkeresése

Megszüntetés feladatai:

- ❖ Felzárkóztatás megszervezése
- ❖ Egyéni tehetséggondozás
- ❖ Induló hátrányok csökkentése (programok szervezése)
- ❖ Szülők segítése
- ❖ Gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása
- ❖ Segítő szakemberek bevonása

Óvodán belüli tevékenységek, amelyekkel a fenti feladatok megvalósíthatók:

- ❖ Közös kirándulás szervezése, közös ünnepek, rendezvények (szülő-gyermek)
- ❖ Logopédiai, fejlesztőpedagógiai, gyógypedagógiai ellátás
- ❖ A hátrányos helyzetű gyermek differenciált nevelése
- ❖ Rendszeres családlátogatás, szülői kapcsolattartás
- ❖ A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése
- ❖ Folyamatos kapcsolattartás a gyermekvédelmi felelőssel

Gyermekvédelmi felelős óvodán belüli feladatai:

Az óvoda gyermekvédelmi felelőse: az éves munkatervben jelölve.

Tájékoztatási feladatok:

- ❖ Tájékoztatja a szülőket, mikor, hol kereshetik fel. Fogadóórák ideje, telefon, e-mail cím.

- ❖ Jól látható helyen, gyermekvédelmi táblán közzé teszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét, telefonszámát, elérhetőségét.
- ❖ A gyermekvédelemmel kapcsolatos információkról, cselekvési-intézkedési tervekről, eredményekről rendszeresen tájékoztatja az óvoda igazgatóját.

Szervezési feladatok:

- ❖ A gyermekvédelmi felelős minden év elején munkatervet készít a csoportban dolgozó óvodapedagógusok segítségével a veszélyeztetett (védelembe vett), illetve a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről. Az új gyermekekről már beiratkozáskor és az előzetes családlátogatáskor információt gyűjt.
- ❖ Évenként felmérést végez a családok helyzetéről, melynek szempontjai a következők:
  - család szociális helyzete
  - a család egészségügyi helyzete
  - a családi nevelés légköre
- ❖ Vizsgálja a gyermekek veszélyeztettségének okait, az alábbi szempontok szerint:
  - súlyos fizikai bántalmazás
  - szociális veszélyeztetés
  - egészségügyi okokból történő veszélyeztetés
  - érzelmi, lelki elhanyagolás
  - nevelési hiányosságok
  - gondozás, személyi higiéne hiánya
- ❖ Saját használatra Gyermekvédelmi Munkanaplót vezet, mely egy több oldalas dokumentum, közösségbe kerüléstől az óvodai búcsúig (monogrammal)
- ❖ Részt vesz az intézmény dokumentumainak elkészítésében, felülvizsgálatában,
- ❖ Figyelemmel kíséri a Nevelési Tanácsadóba utalt gyermekeket,
- ❖ Figyeli a jogszabályi változásokat,
- ❖ Részt vesz a pályázatokon,
- ❖ Figyelemmel kíséri az iskolába menő és az óvodáztatási támogatásra jogosult gyermekek hiányzásait.
- ❖ Rendszeres munkakapcsolatban áll az általa „nyilvántartott” gyermekek óvodapedagógusával, az óvoda munkaközösség-vezetőivel, valamint a nevelő- oktató munkát segítő alkalmazottaival, felelőseivel, szülői szervezet képviselőivel.

Prevenációs feladatok a nevelőtestület körében:

- ❖ szemléletformálás, belső továbbképzések szervezése

Prevenációs feladatok a szülők körében:

- ❖ szemléletformálás
- ❖ tájékoztatás
- ❖ szülői fórumok

A gyermekvédelmi felelős óvodán kívül végzett feladatai:

Együttműködési kötelezettségei:

- ❖ családlátogatás,
- ❖ sz. e. ügyintézés segítése szülőknek,
- ❖ kapcsolattartás, együttműködés külső szakmai intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel.
- ❖ konferencia,
- ❖ szakmai felkészülés, önképzés, továbbképzés

Az óvodaigazgató feladatai:

- ❖ Ismerje és ismertesse meg munkatársaival a Gyermekvédelemről szóló törvényben foglaltakat.
- ❖ Segítse az óvodapedagógusok gyermekvédelemmel kapcsolatos ismeretinek bővítését.
- ❖ Nyújtson segítséget a probléma megoldásában, gyors-hathatós intézkedés végrehajtásában.
- ❖ Tájékoztassa az érintetteket az igénybe vehető segélyekről.
- ❖ Koordinálja az óvoda gyermekvédelmi munkáját, kísérelje figyelemmel a megvalósítását, tegye meg a szükséges intézkedéseket.
- ❖ Építsen ki minőségi partnerkapcsolatot a gyermekvédelmi szervekkel és szakemberekkel.

A csoportban dolgozó óvodapedagógusok feladatai:

- ❖ Nevelési terv részeként tervezze a családdal való együttműködési feladatait:
  - Adjon lehetőséget a szülőkkel a csoport, ezen belül saját gyermeke napi életének megismerésére. Ismertesse meg a szülővel nevelési koncepcióját, ezen belül a módszereket, feladatait a különböző hátrányokkal küzdő gyermek nevelésében. A megoldást a szülővel közösen, egyetértésben dolgozza ki és alkalmazza mindkét fél.
- ❖ Dolgozzon ki: prevenciós megoldásokat, javaslatokat - észrevételeit folyamatosan jelezze a gyermekvédelmi felelősnek, és az óvoda vezetőjének, szükség szerint kérjenek segítséget a problémával kapcsolatos társintézményektől, az ott lévő szakemberektől.
- ❖ Szükség esetén vegye igénybe az óvoda fejlesztőpedagógusának szakvéleményét.
- ❖ Szociális ellátás feladatai: információk alapján a gyermekvédelmi felelőssel mérjék fel a család rászorultságát, tegyenek javaslatot az óvodaigazgatónak és az ő egyetértésével nyújtsák be a rászorultsági igényt a helyi önkormányzatnak.
- ❖ Térképezze fel a gyermek fejlődését, körülményeik változását. A szükséges intézkedésekről, eredményességről rendszeres feljegyzéseket készítsen.

A gyermekvédelmi program megvalósításának erőforrásai, feltételei:

Személyi:

- ❖ gyermekvédelmi felelős választása
- ❖ gyermekvédelmi tanfolyam, szakképzettség elősegítése
- ❖ jogszabályi változások figyelemmel kísérése
- ❖ technikai dolgozók folyamatos tájékoztatása

Tárgyi:

- ❖ egészséges, nyugodt környezet kialakítása
- ❖ eszközök biztosítása a fejlesztéshez
- ❖ külön helyiség biztosítása a szülőkkel történő beszélgetéshez

Anyagi eszközök:

- ❖ pályázatok
- ❖ segélyszervezetek akcióinak megszervezése (vöröskereszt)

8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Mindazon okok, körülmények feltárása, amelyek a gyermekek testi, szociális, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését hátrányosan befolyásolják,

Az inkluzív neveléssel kapcsolatos óvodapedagógusi feladatok a gyermekvédelmi munka terén:

- ❖ Az életkori sajátosságok ismerete.
- ❖ A gyermek, család előítélet nélküli elfogadása.
- ❖ A hátrányos és veszélyeztetett, halmozottan hátrányos, óvodáztatási támogatásban részesülő gyermek rendszeres óvodába járásának szorgalmazása, nyomon követése.
- ❖ A szakszolgálat dolgozóival folyamatos konzultáció megszervezése.
- ❖ Saját ismereteinek bővítése a káros szenvedélyek megelőzésével kapcsolatban.
- ❖ Tisztelet, szeretet, biztonság nyújtása.
- ❖ Neveléshez, fejlesztéshez szükséges szakmai tudás.
- ❖ Az értékek átszarmaztatásához szükséges erkölcsi felelősség megléte, modell szerep, önismereti-, kommunikációs-, kapcsolatteremtő-, kríziskezelő- készség szinten tartása illetve fejlesztése.
- ❖ A lemaradást mutató területek pontos feltérképezése a fejlesztéshez.
- ❖ Fejlesztés megtervezése, beépítése a nevelőmunkába.
- ❖ Ismerje fel a tehetségígéretek, e témában végzett szakember véleményét, illetve segítségét kérve koordinálja a további fejlődésüket.
- ❖ Dokumentáció pontos vezetése, ellenőrzése.
- ❖ Együttműködés a szülőkkel, a szülők bevonása a mindennapi életbe: A gyermekek értékeléséről szóló visszacsatolás legyen folyamatos, rendszeres.
- ❖ Szülőképzések, szakemberek bevonásával
- ❖ Érzékenyítési technikák alkalmazása: video tréning, szituációelemzések képekről, stb.

A nevelési tényezők összehangolása a családdal, a gyermek eredményes nevelése a fejlődő személyiség veszélyeztetettségének megelőzésében.

Feladatunk az okok felderítése és közös nevelési elvek kialakítása a családdal.

- ❖ A gyermekvédelmi munkában elsődleges fontosságúnak a prevenciót és a szinten tartást jelöljük meg.
- ❖ A veszélyeztető körülmények, a környezeti és nevelési tartalmak megszüntetését, vagy legalább csökkentését.

A megvalósítás módja:

Valamennyi gyermek folyamatos megfigyelésen alapuló megfigyelése, illetve családi környezetének figyelemmel kísérése.

A gyermekvédelmi felelős az óvodapedagógusokkal közösen írásos feljegyzést készít a gyermekről, illetve családjukkal kapcsolatos tapasztalatokról. Probléma esetén segíti a gyermek szakemberhez juttatását.

A család szociális és kulturális helyzetének, környezetének megismerésében a munkát segítik a családlátogatások, fogadó órák és a szülői értekezletek.

9. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Az óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Alapvető feltétele a családdal való együttműködés.

Tudatosítjuk a szülőkkel, hogy az óvodába lépéssel felelősségük nem csökken a gyermekneveléssel kapcsolatban. Elsősorban a családban kell fejleszteni a gyermek emberhez, nyelvhez, környezethez, közösséghez való viszonyát.

Az egyenrangú és bizalomra épülő partneri kapcsolat kialakítása érdekében igyekszünk megismerni:

- ❖ a családok szociális, kulturális, egészségügyi hátterét,
- ❖ nevelési elveiket, módszereiket, elképzeléseiket,
- ❖ szokásaikat, hagyományait, tradícióit,
- ❖ igényüket az együttműködésre, a segítség elfogadására,
- ❖ hangsúlyozzuk a családi nevelés fontosságát,

Az óvodai programunkban megfogalmazott nevelési célkitűzéseink megvalósítása érdekében: Meghallgatjuk véleményüket, javaslataikat, tapasztalataikat, elképzeléseiket, igényeiket, melyeket felhasználunk saját célkitűzéseink megvalósításában.

Nevelőmunkánk minőségének javítása érdekében minden évben mérjük a szülők elégedettségét, és felmérjük igényeiket. Ennek figyelembevételével határozzuk meg további céljainkat, tervezzük megoldandó feladatainkat, javítjuk folyamatosan nevelőmunkánk minőségét.

Megismertetjük a szülőket a programunkban megfogalmazott óvó-védő, nevelési, szociális és gyermekvédelmi feladatokkal. Kölcsönösen számíthatunk egymás támogató segítségére. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy éljenek törvényben biztosított jogaikkal, lehetőségeikkel:

- ❖ Szülői Szervezet létrehozása, feladatainak meghatározása,
- ❖ Pedagógia Program, Szervezeti és Működési Szabályzat, Házirend, Munkaterv szülőkre vonatkozó részeinek ismerete, véleményezése, kiegészítése, folyamatos fejlesztése
- ❖ a pedagógiai program megvalósításának segítése.

A sikeres együttnevelés érdekében:

- ❖ Módot és lehetőséget adunk arra, hogy figyelemmel kísérjék a gyermekük fejlődését, óvodai életét, tevékenységét, az óvodapedagógusok nevelő munkáját.
- ❖ Legyenek segítők partnereink abban, hogy az ebben az életkorban a gyermeknek az életet jelentő szabad játék betölthesse szerepét. Vegyék komolyan azt, segítsék gyermeküket e tevékenységükben, otthon és itt az óvodában.
- ❖ Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- ❖ A családnak kiemelt szerepe van a helyes nemi identitás és magatartás kialakításában.
- ❖ Fontosnak tartjuk, hogy információs rendszerünk hatékonyan működjön.
- ❖ Folyamatosan keressük az együttműködés színtereit.

10. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint:

(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a

szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

10.1. Egészségfejlesztés kisgyermekkorban

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését. Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. Fontos, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszhető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre.

Az egészségnek a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van.

A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészségvédelmére. Az egészség hármas (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A különleges egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

10.2. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- ❖ az egészséges táplálkozásra nevelés,
- ❖ az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás,
- ❖ a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás megelőzése,
- ❖ az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése, területére terjednek ki.

10.2.1. Az egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit/pl. a mozgásigény kifejlődését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását./ A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagy fokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszercsoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Intézményünkben különösen

odafigyelünk a gyermekek egészséges étkeztetésére. A gyermekek gyakran fogyasztanak tejterméket és az idénynek megfelelő zöldséget, gyümölcsöt. Óvodánkban az étkezéseket kötött és kötetlen keretek között szervezzük. Az intézményben tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Igyekszünk a szülőket is meggyőzni, hogy töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből

A magas cukortartalmú ételeket és italokat, csökkentség a magas só- és telítetlenzsír- tartalmú ételek fogyasztását; ösztönözzék a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztását. Az óvodában tálaló-melegítő konyha működik. Az ételkészítés alapanyagainak beszerzését az ételkészítésvezető szerzi be. A konyha, kérésre, orvosi igazolás alapján főz a táplálékallergiás gyermekekre is. A táplálékallergiás gyermek ételle külön edényben érkezik. A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A folyadék pótlására a nap egész folyamán figyelmet fordítunk. Az óvodapedagógus feladata az étkezési kultúra fejlesztése, a helyes eszközhasználat bemutatása, megtanítása, gyakoroltatása. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek életkori fejlettségüknek megfelelően vesznek részt.

Napi háromszori étkezéssel, minden napos zöldség, gyümölcs fogyasztással, valamint a korán érkezőknek póttreggelivel biztosítjuk a megfelelő táplálkozást. Kiegyensúlyozott, életkoruknak megfelelő, változatos, évszaknak és napszaknak megfelelő ételeket kínálunk a gyermekeknek. Lehetőségük van új ízek megismerésére, új ételek megkóstolására. A folyamatos reggeli és uzsonna lehetőséget ad a gyermekeknek az önkiszolgálásra, igény szerinti táplálkozásra. Az ebédet adott időben fogyaszthatják, amely segíti a rendszeresség, szokásrend kialakulását, naposi teendők elvégzése megismerteti velük a kínálás, udvariasság rendjét.

Feladataink:

- ❖ Kulturált feltételek biztosítása
- ❖ Új ízekkel ismertetjük meg a gyermekeket
- ❖ Az étkezést örömtelivé tenni a gyermekek számára
- ❖ Folyamatos folyadékpótlás biztosítása
- ❖ Életkoruknak megfelelő evőeszköz használatának gyakorlása
- ❖ Táplálék allergiás gyermekek diétájának fokozott figyelemmel kísérése
- ❖ Gyümölcs és zöldség biztosítása a szülők segítségével
- ❖ Gyermekekkel közösen salátakészítés, egyszerűbb ételek elkészítése.
- ❖ Éléményszerző kirándulás, tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása: piac, zöldséges üzlet, veteményes kert látogatásával

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- ❖ Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- ❖ Önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- ❖ Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek.
- ❖ Szívesen kóstolnak meg új ízeket.
- ❖ Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.

10.2.2. Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az egészséges életmódhoz hozzájárul a test edzettsége, a sok mozgás, a gyermekek mozgásigényének kielégítése. A kötelező testnevelésen túl, mindennap 20 percet intenzív mozgással töltünk: zenés torna, tánc, mozgásos ügyességi játékok.

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítésében nagy szerepet játszik az úszás, a foci, és a különböző fejlesztő tornaeszközök, melyek egy speciális tornaszobában vannak elhelyezve, s igény szerint használjuk azokat.

A mozgás mindennapi életünk fontos része, mely biztosítja testi-lelki egyensúlyunkat, növeli a teljesítőképességet, örömet okoz, segíti a szervezet működését. Ahhoz, hogy a mozgás koordinált legyen, edzésre, gyakorlásra van szükség, így fontos szerepe van óvodánkban a mindennapi mozgásnak. Biztosítjuk óvodásaink mozgásigényének kielégítését egyéni szükségleteikhez és képességeikhez alkalmazkodva, hagyjuk, hogy szabadon válasszanak a felkínált mozgástevékenységek közül (öndifferenciálás), illetve saját ötleteik nyomán mozoghassanak (önfejlődés). Így létrejöhet az önmegvalósítás, önkibontakoztatás. Érdekes, játékos, élményszerű tevékenységeket kínálunk fel nekik.

Mozgáskezdeményezéseken lábtornát és tartásjavító gyakorlatokat is végzünk.

A mozgásos tevékenységek fejlesztik a térérzékelést, téri orientációt, észlelést, emlékezetet, figyelmet, kitartást, türelmet, egyensúlyérzékelést, lateralitást, nagy- és finommotorikát, szem-kéz, szem-láb koordinációt (stb), tehát kondicionális, kognitív

(értelmi), emocionális (érzelmi), szociális (társas) képességeket, azaz komplex személyiségfejlesztő hatással bír.

A szabad levegőn való mozgás növeli a szervezet ellenálló képességét, ezt az időjárás függvényében minden nap biztosítjuk a gyermekeknek. Fontosnak tartjuk a friss levegőn való mozgást, minden évszakban; nyáron a fürdőzést, napfürdőt, és óvjuk a gyermek bőrét az erős sugaraktól.

Feladataink:

- ❖ A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- ❖ A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- ❖ A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- ❖ Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).
- ❖ Minél több alkalom biztosítsa a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.
- ❖ A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.
- ❖ Edzési lehetőséget biztosítani a szabad levegőn, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- ❖ A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak).
- ❖ Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
- ❖ A mozgás utáni pihenés biztosítsa.
- ❖ Szülők bevonása a programba.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- ❖ Örömmel élnek meg a mozgást.
- ❖ Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészelelésük legyen összerendezett.
- ❖ Ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- ❖ Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.
- ❖ Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.

- ❖ Képesek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.

A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás megelőzése,

10.2.3. A testi, lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegséghez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Pszichohigiénés egészségfejlesztés

A lelki egészség fejlesztése az óvodai élet mindennapjainak a szerves része. A lelki egészség megőrzése alapvető feladata az óvodapedagógusnak. A célunk, olyan normákat közvetíteni, átadni, mely segítséget nyújt a gyermeknek a társadalmi feladatainak maradéktalan ellátásában, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével pszichoszociális egyensúlyra törekszik.

Pszichoszociális fejlesztés:

Szocializáció elősegítése, szociális érzékenység fejlesztése. A szocializáció elsődleges színtere, a család, ezt követik az óvodai kapcsolatok (társakkal, felnőttekkel), melyek érzelmi biztonsága biztosítja a segítség, önfegyelem, alkalmazkodás, önzetlenség, empátia kialakulását. Az óvoda, a családi szocializációhoz kapcsolódik, kiegészíti azt.

Pszichohigiénés egészségfejlesztés területei:

- ❖ egészséges életvezetés
- ❖ stresszelhárítás
- ❖ egészségre káros szokások megelőzése
- ❖ érzelmi nevelés

Feladataink:

- ❖ A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- ❖ Egészséges személyiségfejlődés biztosítása, a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, a pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.
- ❖ Folyamatos, rugalmas napirenddel biztosítjuk a kiegyensúlyozott életvitelt, a biztonságérzetet, az egyéni szükségletek biztosítását.
- ❖ Kiegyensúlyozott, szeretetteljes, biztonságos, esztétikus környezet megteremtése a gyermeke számára.
- ❖ Stressz hatások elkerülése.
- ❖ Hatékony konfliktuskezelés, elfogadásra, toleranciára nevelés.
- ❖ A gyermek testi-lelki szükségleteinek biztosítása, igényes gondozása.
- ❖ Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

10.2.4. A dohányzás, mint káros szokás megelőzésének feladata

Óvodánkban 1996-ban vezettük be a dohányzás megelőző programot, azóta tanfolyamon is részt vettünk, és sikeresen valósítjuk meg évről évre. A program a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelő. A saját óvodai nevelési programba beépítve a folyamatos feldolgozás, az ismeretek elmélyülését segíti elő. A program az érzékelés, személyiség, dohányzás és az egészséges életmód témaköröket foglalja magában. Ezeket a mese (Csukás István: Csiszta Mókus négy élete) és az egyes feladatsorok dolgozzák fel. A feladatsorok olyan

játékok, kezdeményezések, tevékenységek gyűjteményei, amelyek speciálisan hozhatók összefüggésbe a dohányzással. A program feldolgozása az óvodapedagógus, a gyermek és a szülő kölcsönös együttműködését igényli.

A program célja: Az óvodáskorú gyermekek egészségének védelme.

A program feladatai:

- Az egyéni ismeretek feltérképezése a dohányzással kapcsolatosan,
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő szintű információk átadása a témában,
- Az egészséges életmód választását megkönnyítő, dohányzással kapcsolatos attitűd formálása,
- A passzív dohányzás kényszere elleni, aktív fellépés kialakítására törekvés.

10.2.5. Bántalmazás és erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelőségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Feladataink:

- ❖ Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.
- ❖ A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- ❖ A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- ❖ A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan érzékeny. Az erős fizikai ingerek mellett, az erőszakos cselekmények látványa is egészségkárosodást okozhat. Erről a szülőket felvilágosítjuk, a helyes védekezés módszereinek alkalmazására biztatjuk őket (televízió, internet tartalmának szűrése).

10.2.6. Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki. Biztonságos környezet biztosítunk a gyermekek számára.

Elsősegély doboz kötelező minden óvodában.

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők

el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Védő-óvó előírások:

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük

10.2.7. Az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermek ellátása az óvodában

Az intézményben a szülő külön kérelme alapján (Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban) biztosítjuk intézményünkben az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek speciális ellátását, ha a képzésben résztvevő vállalja a gyermek ellátását. Ha nem vállalja, akkor óvodaorvos vagy védőnő útján is biztosítható az ellátás.

Az ellátás érdekében 1 fő dolgozó rendelkezik tanúsítvánnyal a diabéteszes gyermek ellátása érdekében. A tanúsítványt az Oktatási Hivatal által szervezett kötelező továbbképzésen szerezték meg. A képzés során elsajátították a vércukorszint mérést és inzulin beadását.

Az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

Az ellátási folyamatot az SZMSZ-ben meghatározottak szerint kell ellátni.

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal
- szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról
- a gyermek csoporthoz rendelése megfelelő szakember jelenlétével
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása
- az előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása
- megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása
- kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel

Gyermekkori diabétesz kezelése

A gyermekkori cukorbetegség terápiája nagyban függ a diabétesz típusától. Az 1-es típusú diabétesz esetén a gyermek kezelőorvosa által meghatározott inzulinterápiára van szükség. A gyermekkori cukorbetegség kezelésében három pillért állapítunk meg:

1. inzulinterápia
2. étrendi kezelés
3. helyes életmód

10.2.8. A fokozott kockázatú allergiás gyermek ellátása az óvodában

Kiemelt figyelmet kapnak az anafilaxiás rizikójú allergiások az óvodákban.

A köznevelési intézménynek biztosítani kell gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet.

Ők azok a gyerekek, akiknél mindig van az esetleges anafilaxiás reakciót visszafordító, adrenalin hatóanyagú injektor, szüleik pedig pontosan informálni tudják az intézményt arról, milyen óvintézkedéseket kell megtenni annak érdekében, hogy a gyerek ne érintkezzen az allergénnel.

A jogszabály módosítás értelmében az igazgató:

- kötelesek egyrészt felvenni a diagnosztizált allergiás gyerekeket az intézményekbe,
- másrészt biztosítaniuk kell a tudottan allergiás gyerekek számára a biztonságos körülményeket.

Az anafilaxiás túlérzékenységi reakció akár percekben belül fulladáshoz, szívmegálláshoz vezethet, ám ezt a reakciót vissza lehet fordítani az adrenalin hatóanyagot tartalmazó EpiPen injekciós tollal, amelynek használata másodpercek alatt elsajátítható. Az autoinjektorból a súlyos allergiában szenvedőknek kettőt kell mindig maguknál tartani.

10.3. Egészségfejlesztési program

Programok és tevékenységek az egészségfejlesztésért

Feladat	Tevékenység	Határidő	Felelős
A csoportszobák környezetének kialakítása	A csoportnaplókban tervezett napokon és alkalmi megfigyelések keretében folyamatosan	A tevékenységi tervekben meghatározott napokon	Óvodapedagógusok
Egészséges táplálkozás	A szülők által adományozott és a pótreggeliből vásárolt gyümölcsök, és zöldségek kiegészítik az intézményi étkezést. A gyerekek, közösen készítenek gyümölcs és zöldség salátát.	-kijelölt napokon	Óvodapedagógusok
Mindennapos testmozgás	Lehőségeket kihasználva, időjárástól függően, udvar vagy tornaterem.	Minden nap, beépítve a napirendbe	Óvodapedagógusok

Balesetmegelőzés segítségnyújtás	Év elején játékos formában átbeszélés, tevékenységek bemutatásával megelőzés. Nagyobb figyelmet igényelnek az újonnan érkező gyerekek.	Szeptember vége	Óvodapedagógusok
Személyes higiéné	Évente a TESTÜNK témakörében szervezeten felhívjuk a figyelmet a higiénés szokásokra. Játékos tevékenységek alkalmával el is játszuk, bemutatva a fontos napi tennivalókat.	Éves tervben és a csoport naplóban meghatározott időpontban	Óvodapedagógusok
Természeti környezet témájának feldolgozása	Természetvédelmi és jeles napok megünneplése. Az energiagazdálkodás, szelektív hulladékgyűjtés fontossága. Évszakok megfigyelése Növény és állatvilág	Éves tervben és a csoport naplóban meghatározott időpontban	Óvodapedagógusok
Társadalmi környezetünk feldolgozása	Lakhelyünk, nemzeti ünnepeink, Könyvtár látogatása, utcai közlekedés	Tevékenységi tervben	Óvodapedagógus
Együttműködés szülőkkel	Családi programok	Közös ünnepek programok alkalmával	Óvodapedagógusok

10.4. Környezetvédelem

Környezeti higiéné

Célunk a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása.

Feladataink:

- ❖ A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- ❖ A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- ❖ A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni.
- ❖ Az óvoda épületének, tárgyainak, udvarának tisztaságának a megóvása.
- ❖ Az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása.
- ❖ A foglalkoztató termek szellőztetése, tisztán tartása.
- ❖ A helyes fűtés és világítás biztosítása.
- ❖ Takarékoskodás az energiákkal: víz, gáz, áram, papír.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ❖ A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját.
- ❖ Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörölő, takarító eszközök).
- ❖ Takarékoskodnak a vízzel.
- ❖ A hulladékot szelektíven gyűjtik.
- ❖ A gyermekek részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása).

10.4.1 Örökös Zöld Óvodánk

A mi zöld óvodánkban így működik:

- ❖ Minden csoportszobánk rendelkezik természetsarokkal, ahol sok növény is van, így a gyerekek megismerkedhetnek a növényápolással.
- ❖ Az udvaron alakítottunk ki zöldségeskerteket, virágos kerteket, gyógynövénykertet, sziklakertet. A gyermekeink rendelkezésére állnak kerti szerszámok, amikkel segíthetnek a kert gondozásában.
- ❖ Udvari játékaink környezetbarát anyagból készültek, megfelelő helyet, teret biztosítanak a gyermekek játékaiknak. Ivási lehetőséget az ivó kutak biztosítanak.
- ❖ Szelektív hulladékgyűjtés biztosított az óvoda egész épületében (például papír, műanyag stb.)

A mi zöld óvodánkban így működik:

- ❖ Évente rendezünk papírgyűjtést, aminek évről évre egyre nagyobb sikere van.
- ❖ Van az óvodánkban több teljesen felszerelt akvárium, sok szép színes hallal, teknősbékával, így a gyermekek testközelből figyelhetik meg az állatgondozás körüli teendőket.

- ❖ Az egészséges táplálkozás szokásának kialakítását mi már kiscsoporttól kezdve alkalmazzuk. Minden nap esznek a gyermekek gyümölcsöt, zöldséget. Folyadékpótlásra a nap bármely szakában lehetősége van a gyermeknek.
- ❖ Részt veszünk a Madárbarát Óvoda alprogramban, egész évben figyeljük, etetjük, itatjuk a körülöttünk, hozzánk érkező madarakat.
- ❖ 1996 óta működik nálunk a dohányzásmegelőző program. Az egészséges életmód kialakulásának nélkülözhetetlen feltétele, hogy a gyermek ismerje azokat a káros hatásokat, melyeket később figyelembe tud venni a dohányzásra ösztönző befolyásokkal szemben.

Állatok világnapja

Minden évben október 04-én ünnepeljük világszerte az állatok világnapját. Óvodánkban nem csak ezen az egy napon emlékezünk meg az állatok védőszentjéről és magáról az állatok világnapjáról. Egy héten keresztül játékokkal, programokkal, kirándulással, kézműves foglalkozásokkal tesszük emlékezetessé ezt a fontos napot.

Víz világnapja

Az ENSZ 1992. évi dublini környezetvédelmi konferencia javaslatára nyilvánította március 22-ét a Víz világnapjává. Ezen a napon beszélgetést folytattunk a gyermekekkel arról, hogy miért fontos számunkra a víz, mire használjuk. Mi lenne velünk, ha nem lenne a Földön víz? Felelevenítjük, hogy milyen vízzel kapcsolatos testápolási teendőink vannak: mosakodás, fürdés, fogmosás.

A kisebbekkel megismertettük a víz fontosságát az élőlények számára:

- ❖ a növények elhervadnak, ha nem locsoljuk őket,
- ❖ az állatok szomjan halnak, ha nem isznak,
- ❖ az emberek megbetegednek, ha szomjaznak.

Föld napja

Hazánkban is egyre többen érzik úgy, hogy legalább ezen a napon tenniük kell valamit környezetük érdekében: fát ültetnek, rajzpályázatokon vesznek részt, környezeti vetélkedőt, patak-, folyópart és várostakarítást szerveznek. Ez nálunk sincs másként az óvodában. Már hagyománnyá vált, hogy ezen a napon a szülőkkel közösen megszépítjük az óvoda udvarát, virágokat, fákat ültetünk.

Madarak, fák napja

Minden év május 10-e a Madarak és Fák Napja. E nap megemlékezéseinek, rendezvényeinek a lakosság – különösen az ifjúság – természet védelme iránti elkötelezettségét kell szolgálnia. A hasznos madarak védelme a madarak etetésével kezdődik, megfigyelésükkel folytatódik.

11 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.

Óvodai nevelésünk folyamatában fontosnak tartjuk az inkluzív pedagógiai szemlélet érvényesülését. Értelmezésünkben az inklúzió: az a befogadó légkör- és eljárásrendszer, ahol mindenki más, és megtalálja a helyét a közösségben. Az inkluzív szemlélet az egyénre szabott pedagógiai gyakorlatban, folyamatos visszacsatolásban, nyomon követésben realizálódik.

Célunk:

Érvényesüljön a minőségi neveléshez történő egyenlő hozzáférés joga.

Óvodánkban biztosítjuk a

- ❖ megkülönböztetés tilalmát, egyenlő bánásmódot,
- ❖ az emberi méltóság tiszteletben tartását,

- ❖ az egyenlő hozzáférés esélyét
- ❖ a multikulturális nevelés megvalósítását
- ❖ a társadalmi szolidaritás kialakítását.

Tiszteletben tartjuk étkezési, vallási és egyéb kulturális szokásaikat, hagyományait. Az óvodapedagógusok a multikulturális társadalom érték közvetítőjeként töltik be hivatásukat, és vállalnak aktív szerepet mindenfajta elnyomás megszüntetésében.

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mind ahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük a következő területeken:

- a teljesítmények értékelése;
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele;
- a gyermeki jogok gyakorlása;
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés;
- a kiemelt és különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése, fejlesztése, segítése folyamatában;
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése;
- a gyermek csoportban való elhelyezése;
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelés esetén.

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatásával kapcsolatos feladatok:

- a szociális hátrányok feltérképezésében, a peremhelyzet okainak feltárásában a csoportban dolgozó óvónők és a szülők jelzésére alapozunk;
- gyermekvédelmi nyilvántartó lap kitöltése, konzultáció az óvoda gyermekvédelmi felelősével, szükség esetén külső szakemberrel;
- szükség esetén családlátogatás;
- a csoportbeli tevékenységek megfigyelése, a fejlesztés irányának kijelölése;
- egyéni beszélgetések, szoros érzelmi kapcsolat kialakítása;
- a csoportbeli beilleszkedés segítése;
- az együttéléshez szükséges erkölcsi normák megismertetése, fokozott gyakoroltatása változatos módszerekkel;
- kommunikációs készség felmérése, egyéni fejlesztés.

A szociális hátrányok feltérképezésében, a csoportban dolgozó óvodapedagógusok és a szülők jelzésére alapozunk. A hátrányok leküzdése érdekében a megfelelő szolgálatokkal vesszük fel a kapcsolatot, és a problémák megismerésének függvényében kérünk, illetve ajánlunk segítséget.

Az igazgató felelősséget vállal az intézményben folyó gyermekvédelmi és esélyegyenlőségi munka megfelelő működéséért, és biztosítja a szükséges feltételeket, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

Feladatai:

- tájékoztatja a szülőket a helyi gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekről;

- a szakmai dokumentumok (PP, SZMSZ, Házirend) rendelkezésre bocsátásakor kiemeli az óvoda óvó-védő, gyermekvédelmi, valamint az esélyegyenlőséget biztosító funkcióját, a gyermeki személyiség kibontakoztatásához szükséges együttműködés, felelősség fontosságát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a veszélyeztetett, hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése, a kapcsolódó dokumentáció vezetése, valamint a szükséges óvó-védő intézkedések megtétele;
- család megismerése, megbeszélés alapján családlátogatás, a megfigyelések rögzítése;
- problémák, hátrányok felismerése, szakember segítségének kérése;
- felzárkóztatás megszervezése;
- tehetséggondozás megvalósítása;
- hiányzási naplók vezetése, rendszeres hiányzás jelentése;
- rendszeres konzultáció a gyermekvédelmi felelőssel;
- kapcsolattartás a gyermekvédelmi szervekkel;
- prevenció egyénre szabottan;
- gyermekbalesetek megelőzése, elhárítása, szükség esetén a megfelelő intézkedések megtétele.

11.1.A migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

A migráns gyermekek interkulturális neveléséből adódó feladataink:

Felkészülés a gyermek fogadására

Felkészülésünk a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. A későbbiekben a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is összegyűjtjük, szükség esetén utána olvasunk. Ezek az információk hozzásegítenek ahhoz, hogy jobban megérthessük a gyermek viselkedését, meghatározhassuk a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait. Ezeknek az információknak egy részét a csoportban dolgozó dajkával is megismertetjük.

Az érkező gyermekek empátiás fogadása

A migráns gyermekek kezdeti viselkedését meghatározzák érzelmi beállítódásaik és előzetes szocializációs tapasztalataik.

Ezért feladatunk:

- A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése. Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értéként való bemutatása a többségi gyermekek számára.
- A más kultúrákról, a vallásokról, a bőrszínről, az etnikai különbségekről szóló, életkornak megfelelő ismeretek bemutatását apró lépésekben, a gyermek érdeklődési körét - játék, mese, vers, ének, zene, tánc - figyelembe véve valósítjuk meg.
- A migráns gyermekeket segítjük a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

12 A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

12.1. Esztétikai, művészeti nevelésünk célja, feladata

Alapelvünk:

A művészeti alkotások, a művészet segít, az önkifejezésben, önmagunk megismerésében. A művészet ismerete, szeretete vagy művelése az egyetemes kultúra része, ezért már az óvodába elkezdjük kialakítani a művészethez való pozitív viszonyt.

Puha Fészek Pedagógiai Programunkban kiemelt szerepet kap a művészet ismerete, szeretete. Fejlesztjük a gyermekekben az esztétikai érzékenységet, hogy különbséget tudjon tenni a szép és a rút között. Figyelembe vesszük, hogy a környezet jelentős mértékben befolyásolja a képesség kibontakoztatását, ennek megfelelően kiemelten kezeljük a mindennapok esztétikumát.

A kisgyermekkori nevelésben az esztétikai fogékonyság kialakítását hangsúlyos feladatnak érezzük az életkori specifikumokból fakadóan. A szép iránti fogékonyság alakításának első számú eszközei a művészetek, mivel annak legkülönbözőbb formáiban, így a zenében, képzőművészetben, az irodalomban és mozgásművészetben egyetemesen jelenlévő sajátosság az esztétikai érzések jelenléte.

Minden művészeti tevékenységben megtalálható az alapvető tapasztalattípus, ami nevelési céljainkkal, nevelésfilozófiai meggyőződéseinkkel egybecseng.

Ez a gondolat azon szándékunkat foglalja magában, miszerint a nevelési folyamatban a tevékenységorientált gondolkodás és gyakorlat mellett a művészeti jellegű tartalmakat és formákat előnyben részesítve kívánjuk céljainkat valóra váltani.

Az óvodai művészeti tevékenység alapja:

- ❖ A környezet változatos esztétikája, harmóniája.
- ❖ Lehetőség teremtése a gyermek szabad kibontakozásához segítségnyújtással.
- ❖ A kreativitás az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása.
- ❖ Az eszközök használatának biztosítása, igénye, melyet a nap folyamán bármikor használhat.

A művészeti tevékenységek fogalma sokrétű, összetett és komplex jellegű. Ebbe tartozik az ének, zene, tánc, barkácsolás, dramatizálás, agyagozás, mese, hangjáték. A művészeti tevékenységek nem egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységet, melyet játékidőben, szabadidőben a nap folyamán bármikor gyakorolhatnak a gyermekek.

Ez alapvetően két feladatot jelent életünkben:

1. A különböző művészeti alkotások befogadására, élvezetére nevelést.

Azt gondoljuk, hogy ez már önmagában is olyan növelő erejű hatás, ami az egész személyiséget érinti.

2. A művészetek segítségével, a gyermekek alkotó tevékenységre nevelését.

Jövőképpünkkel összefüggésben ennek felvállalását korunk pedagógiája felelőségének tarjuk. Mindezekkel összefüggésben mindennapi életünket olyan módon szervezzük, hogy abban a művészeti jellegű, globális élmények átélési lehetősége sűrűn biztosított legyen.

Ezáltal a gyermekeknek lehetősége nyílik:

- ❖ érzelmek átélésére,
- ❖ az empátia érzésének személyes megtapasztalására,
- ❖ a szavak nélküli kommunikáció gyakorlására,
- ❖ olyan mozgásgyakorlásra, ami által indirekt úton biztosított az észlelés, a megfigyelőképesség és a vizuális tapasztalás,
- ❖ szociális fejlődésre,
- ❖ és intellektuális fejlődésre.

Mi úgy gondoljuk, hogy ezzel olyan tágran alakulnak a gyermekek azon kompetenciái, motivációi, intellektuális és szociális képességei, amelyekre egyéni boldogulásukhoz egész életükben szükségük lesz.

Meggyőződésünk, hogy az óvodás korú gyermek nyelve: a művészet nyelve.

Célunk:

- ❖ a gyermeknek legyen igénye a külső-belső esztétikumra;
- ❖ érzékeltesse élményét szóban, képből, esztétikai tevékenységben;
- ❖ élje át az alkotás örömét.

Külső feltételek, mint az esztétikai élmények forrása:

Városunkban sokféle esztétikai élményt nyújtó lehetőség van. Ezek kihasználásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait (múzeum, képtár, könyvtár, színi előadások, mesterségekbe való betekintés).

Belső feltételek alakítása:

A szépre való fogékonyság növelése érdekében környezetünket fejlesztjük, gondoskodunk a változatosságról. Minden csoport más-más jellegű, természetes anyagokból készült bútorokkal van berendezve. A dekorációt folyamatosan változtatjuk az évszakok és az ünnepek hangulatának megfelelően. Igényességgel választjuk ki a gyermekek játékait. Az óvoda belső tere sok lehetőséget ad a gyermeki alkotások bemutatására. Esztétikai feladatainkat csak a szülők és az óvoda együttműködésével valósíthatjuk meg. Együtt gondolkodva folyamatosan keressük azokat a lehetőségeket, amelyek segítik a gyermekek fogékonyságát a harmóniára, a szépségre, a mindennapi kultúra megértésére, igényére, otthon és az óvodában egyaránt.

Feladataink:

- ❖ Lehetőséget adunk az esztétikai élmény megszerzésére összehangolva a nevelés és tanítás tervszerűségével.
- ❖ Legyen az esztétika és erkölcsi tapasztalatok szerzésének formája az élmények hatásának folyamatában.
- ❖ Az óvodapedagógus irányításával: neveljen az esztétikai fogékonyságra, felismerve a természet és művészet komplex szépségét.
- ❖ A nevelés folyamatában és fokozataiban juttassa el a gyermeket saját tapasztalatai, tevékenységi által a befogadás, az esztétikai ízlés kialakítására, a világ esztétikai elsajátítására, személyiségének fejlesztésére.

Az esztétikai érzelmek alakítása:

Az esztétikai ízlést alapozó élmények kiváltását komplex esztétikai hatásokkal érzük el, összekapcsoljuk a mindennapi életet, a természet és a művészetek esztétikáját. Olyan lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, amely koruknak, értelmüknek, igényeiknek eleget tesz. Lehetőséget adunk arra, hogy a nevelés, tanulás folyamatában ismerje meg a világot. Ezt a feladatot tesszük úgy, hogy a gyermek érzelmi biztonságban legyen, érzelmek kifejezésére képes legyen.

A művészeti jellegű és tartalmú tevékenységeink során figyelmünk és értékelő tevékenységünk magára a folyamatra, az alkotásra, abban a gyermekek ötletességére, eredetiségére és önállóságára irányul.

A gyermekek által készített alkotásokat, művészeti jellegű tevékenységek termékeit főképp a mindennapi életünk során használjuk fel, örömszerzésre önmagunknak vagy másoknak, szükség esetén díszítésre, illetve más művészeti tevékenységek kellékeként.

A művészeti jellegű tevékenységek közös jellemzője: a szabad önkifejezés.

Egyszerre spontán megnyilvánulás és fejlődési lehetőség, ahol kellő körültekintéssel kell megadni a szabadságot, és tudatosan fejleszteni a gyermeket.

Az esztétikai nevelésünk területei:

1. Verselés, mesélés, drámajátékok

A mese, a vers nélkülözhetetlen eszköze az emberré nevelésnek. Felkészültségünk segít abban, hogy az irodalmi nevelés tartalmát a művészeti értékű irodalmi alkotásokat hozzáértéssel, biztonsággal válasszuk ki. A gyermeki irodalmi művek, népköltészeti alkotások művészi, tartalmi és formai elemei kihatnak a gyermek személyiségére.

A bábjáték, dramatizálás önkifejező tevékenységek, kiteljesítik:

- az akarati, gondolkodásbeli, kommunikatív tulajdonságokat;
- az azonosulást, alkotó fantáziát.

2. A Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.

A gyermek tér, forma, színeképzését gazdagítja. Kialakítja esztétikai érzékenységét, a szép iránti fogékonyságot, igényességet. A szabad önkifejezés lehetősége, amely minden nap a gyermekek rendelkezésére áll, segíti őket a harmónia megteremtésében.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A harmonikus gyermeki személyiség kialakulásához sokban hozzájárul a társas együttlét során a közös éneklés, dúdolgatás, együtt-mozgás. A zenei élmények nyújtásával felkeltjük gyermekeink kíváncsiságát, alkotókedvét. A kisgyermek is alkothat dalokat. A közös éneklésen keresztül a gyermekek megérik a közös játék élményét.

4. Ünnepek, hagyományok

Fontosnak és jelentősnek tartjuk az ünnepeket és a hagyományokat, melyek folyamatában, megjelenésében esztétikai kifejezéseiben segítik a gyermekek érzelmi, ismereti, erkölcsi és esztétikai fejlődését. Az egyéni ünnepeinket a díszítés, az alkalomhoz illő dekorálás, a rend, az ünneplő ruha teszi esztétikai élménnyé. Az óvoda belső rendezvényein viselt „Szivárvány póló” összetartozásunkat fejezi ki.

5. Játék

Óvodánkban, gyermekeink legfontosabb tevékenysége a játék. A játék eszközeiben, milyenségében megjelenik a gyermeket körülvevő világ, annak szereplői, színei, formái. A játék folyamatában fontosnak tartjuk, hogy megjelenjen az esztétikai érzékenység pld. a szerepjátékban az anyanyelvi kultúra, magatartási kultúra, stb.

Az óvodapedagógus modellszerepe, attitűdje:

Kiemelkedő fontosságú a gyermek számára. Derűs, nyugodt magatartásunkkal, esztétikus megjelenésünkkel, beszédkultúránkkal, a jószág, az igazság és a szépség iránti fogékonyságunkkal példaértékűek vagyunk a gyermeknek.

13 Záró rendelkezések

1.) **A pedagógiai program érvényességi ideje** : határozatlan idejű. A hatálybalépéssel egyidejűleg érvényét veszti az intézmény korábbi helyi nevelési programja.

2.) **A pedagógia program módosításának lehetséges indokai:**

- ❖ szervezeti átalakítás
- ❖ ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- ❖ ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol
- ❖ törvényi változások és a fenntartó utasítása

3.) Az Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet:

- ❖ Óvodaigazgató
- ❖ A nevelő testület bármely tagja
- ❖ Szakmai munkaközösség
- ❖ Szülői Szervezet
- ❖ Az óvoda fenntartója

4.) **A Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata**

- ❖ A Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

5.) **A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala:**

Az óvoda Pedagógiai Programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy – egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- ❖ Óvoda irattárában,
- ❖ Óvoda igazgatójánál,
- ❖ Óvoda honlapján
- ❖ Óvoda csoportjaiban.

Legitimáció

A módosított pedagógiai programot a nevelőtestület 2024. augusztus 26.-i ülésén véleményezte és jóváhagyásra javasolta.

2024. augusztus 26.

A fenntartó a pedagógiai programot a 2024. X. 15-i .....képviseelő-testületi ülésén
19/2024. (X.15.) MOKB számú határozattal jóváhagyta.

2024. X. 15. .....

A módosított pedagógiai programot a nevelőtestület 2024. augusztus 26.-i ülésén véleményezte és jóváhagyásra javasolta.

2024. augusztus 26.

óvodaigazgató

A fenntartó a pedagógiai programot a .....képviselő-testületi ülésén .....számú határozattal jóváhagyta.

2024.....

polgármester

14 Felhasznált irodalom

Puha Fészek Helyi nevelési program 1998. és 2013.

Néphagyományőrző Óvodai Program (Gödöllő, 1997.)

Napról napra a mi kalendáriumunk (Debrecen, 1996.)

Dr. Kovács Jolán:

Csináld velem! - Gerinctorna

Csináld velem! - Lábtorna

(Cégér Könyvkiadó Kft.)

Nagy Jenőné:

Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel

(Szolnok, 1997)

Nagy Jenőné

Tehetségígéretek gondozásának elmélete
és gyakorlata

Gyökösi Endre:

Együtt a szeretetben

B. Méhes Vera:

Az óvónő és az óvodai játék

(1982)

Susanna Millar:

Játékpszichológia

(1997)

Forrai Katalin:

Ének-zene az óvodában

(1994)

Törzsök Béla:

Zenehallgatás az óvodában

(1982)

Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde:

Mozgásfejlesztés az óvodában

(Magánkiadás)

Nem elég szeretni őket - Bosco Szt. János 1884-ben írt levele (1993.)

Dr. Bucherna Nándorné-

Faust Dezsőné- Zacravecz Teréz:

Néphagyományőrzés az óvodában

(1998.)

Kuntár Éva Ágnes:	Hagyományörzés az óvodában (Candy, Veszprém)
Mesterségek bölcsője (Calibra Kiadó, 1994.)	
Kovácsnai Kató:	Játszik a gyerekek (Kossuth Könyvkiadó, 1984.)
Fábián Katalin - Laminé Antal Éva:	Mérőeszközök, felmérőlapok gyűjteménye az óvodai minőségbiztosítás elkészítéséhez (Fabula BT. 2000.)
Kovács Lajosné	Vigyázok Rád A természet szeretete és magyar nyelvi nevelés (Gábrriel Bt. 2000.)
Kovács Lajosné	Beilleszkedési zavar, hiperaktivitás az Ember életében – Boróka (Budapesti Nevelő 2009/4. szám)
Kovács Lajosné	Multikulturális nevelés és kulturazonos pedagógia ... Tücsök (www.fovpi.hu/)
Kovács Lajosné	Gyermekvédelem az óvodában (www.fovpi.hu/)